

"Kapitalizmi savunmak üzere onlarca yıldır ilk defa gördüğümüz en önemli eserlerden biri. Adam Smith çok beğenir, hatta gurur duyardı."
-Steve Forbes

ANTI-KAPİTALİST

Kapitalizm Hakkında Doğru Sanılan Yanlışlar

Çeviren: Prof.Dr. Mustafa Acar

Rainer Zitelmann

ANTI-KAPİTALİST SAFSATALAR

Kapitalizm Hakkında Doğru Bilinen Yanlışlar

facebook.com/SerbestKitaplar

twitter.com/SerbestKitaplar

instagram.com/serbest.kitaplar

pinterest.com/SerbestKitaplar

issuu.com/serbestkitaplar

goodreads.com

Çeviren: Prof. Dr. Mustafa Acar

Rainer Zitelmann

Rainer Zitelmann

Anti-Kapitalist Safsatalar
Kapitalizm Hakkında Doğru Bilinen Yanlıklar

Die 10 Irrtümer der Antikapitalisten: Zur Kritik der Kapitalismuskritik

İngilizceye Çeviren: Sebastian Taylor
İngilizceden Çeviren: Prof. Dr. Mustafa Acar

Serbest Kitaplar: 26
ISBN 13: 978-605-73897-5-6
1. Baskı: Şubat 2023;

Copyright © 2022, Serbest Kitaplar®
Copyright ©2022, Rainer Zitelmann

Tüm hakları saklıdır. Hiçbir şekilde tamamı veya herhangi bir parçası yayınevinin yazılı izni olmaksızın fotokopiyle veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz ve dağıtılamaz. Bunu yapanlar veya buna teşebbüs edenler hakkında kanuni takibat yaptırma hakkı saklıdır.

Kapak Tasarımı: Feyza Yangın
Sayfa Tasarımı: Serbest Kitaplar
Baskı: Meteksan Matbaacılık
Adres: Beytepe Köyü Yolu No:3 Bilkent, Çankaya / ANKARA
Telefon: (312) 266 44 10 • Sertifika No: 46519

Adres: İvedik Cad. Mercan 2 Plaza No: 253/A, Kat 2, Yenimahalle, Ankara • Telefon: (312) 566 06 22
E-Mail: info@serbestkitaplar.com • Web: www.serbestkitaplar.com • Sertifika No: 43914

RAINER ZITELMANN

Rainer Zitelmann 1957'de Frankfurt Main, Almanya'da doğdu. 1978'den 1983'e kadar tarih ve siyaset bilimi okudu ve dereceyle mezun oldu. Profesör Freiherr von Aretin danışmanlığında hazırladığı, *Hitler. Selbstverständnis eines Revolutionärs (Hitler'in Nasyonal Sosyalizmi)* başlıklı teziyle Doktora derecesi aldı. "En yüksek şeref ödülü" payesiyle ödüllendirilmiş olan bu çalışma, dünya çapında dikkat çekip takdir görmüştür.

1987'den 1992'ye kadar Berlin Özgür Üniversitesi Sosyal Bilim Araştırmaları Enstitüsü'nde çalışan Zitelmann, daha sonra Almanya'nın üçüncü en büyük yayın grubu olan Ullstein-Propyläen yayınevinin genel yayın yönetmeni olmuş ve Alman günlük gazetesi *Die Welt*'in çeşitli birimlerini yönetmiştir. 2000 yılında kendi şirketi, Dr. ZitelmannPB. GmbH'i kurmuş, bu şirket o günden beri Almanya'daki gayrimenkul danışmanlık şirketleri arasında piyasa lideri haline gelmiştir. Şirketi 2016'da satmıştır.

2016 yılında, Zitelmann bu kez sosyoloji alanında olmak üzere, Potsdam Üniversitesi'nde Profesör Wolfgang Lauterbach gözetiminde süper-zenginlerin psikolojisi konulu teziyle ikinci doktora derecesini almıştır. İkinci doktora tezi İngilizce olarak *The Wealth Elite (Zengin Elitler)* adıyla yayımlanmış olup süper-zenginlerin psikolojisini ele almaktadır.

Zitelmann toplam 26 kitap yazmış, bunlar dünya çapında birçok dile çevrilerek kayda değer bir başarıya mazhar olmuştur. Asya, Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa'da çok aranan bir misafir konuşmacıdır. Son birkaç yılda, dünyanın önde gelen çok sayıda yayın organında makaleler yazıp röportajlar vermiştir, bunlar arasında *Le Monde, Le Point, Corriere della Sera, Il Giornale, Frankfurter Allgemeine Zeitung, Die Welt, Der Spiegel, Neue Zürcher Zeitung, The Daily Telegraph, The Times, National Interest, Forbes* ile Çin ve Vietnam'da birçok medya organı bulunmaktadır. Bu kitabın okurlarına, kendisinin özellikle *Kapitalizmin Gücü* ve *Kamu Oyunda Zenginler* adlı kitaplarını okumaları tavsiye olunur. Rainer Zitelmann'ın hayatıyla ilgili detaylı bilgi rainer-zitelmann.com adresinde bulunabilir.

MUSTAFA ACAR

1965 Karaman doğumludur. ODTÜ İktisat Bölümünden mezun olmuş (1986), TÜİK ve T. İş Bankasında çalışmıştır (1986-93). Yüksek lisans ve doktorasını ABD’de, Purdue Üniversitesi’nde tamamlamıştır (1994-2000). İktisadi Gelişme ve Uluslararası İktisat dalında doçent (2004) ve profesör ünvanı almıştır (2009). Kırıkkale Üniversitesi’nde çalışmış (2000-2011), Aksaray Üniversitesi rektörü olarak görev yapmıştır (2011-2015). 2015 yılından beri Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi İktisat Bölümü’nde çalışmaktadır.

Akademik ilgi alanları arasında genel denge analizi, bölgesel ekonomik bütünleşmeler, Türkiye-Avrupa Birliği ilişkileri, tarım ve tarım politikaları, ekonomik özgürlükler ve serbest piyasa ekonomisi bulunmaktadır.

Yayımlanmış, bazıları ortak yazarlı toplam 22 telif kitabı, 16 çeviri kitabı ve derleme eserlerde 61 kitap bölümünün yanı sıra, ulusal ve uluslararası kongrelerde sunulmuş çok sayıda bildirisi ve bilimsel hakemli dergilerde yayımlanmış çok sayıda makalesi bulunmaktadır.

Google Scholar kayıtlarına göre kendi alanında yayınlarına en çok atıf alan Türkiye’li akademisyen ünvanına sahip olan Prof. Dr. Acar’ın telif eserleri arasında *İktisadin Evrensel Yasaları ve Kadim Sorunları*, *Küreselleşme, 2000’li Yıllarda Türkiye Ekonomisi*, *Sosyal Bilimler Sözlüğü*, *Güncel İktisadi Tartışmalar*, *Hizmetten Hezimeteye FETÖ*, *Türkiye’de Tarım*, *Avrupa Birliği ve Türkiye*, *Liberal Düşünce Özgürlük ve Serbest Piyasa Ekonomisi*, *Tarım ve Tarım Politikalarının Geleceği* sayılabilir. Yayımlanmış çevirileri arasında *Milletlerin Zenginliği* (A. Smith), *Eşitlikçilik: Doğaya Karşı İsyan* (M. Rothbard), *İktisadi Düşünceler Tarihi* (M. Skousen), *Tercih* (R. Roberts), *Görünmez Kalp* (R. Roberts), *Her Şeyin Bedeli* (R. Roberts), *Bitmeyen Arayış* (Karl R. Poper), *Tercih Özgürlüğü* (Milton ve Rose Friedman) ve *Kapitalizm, Sosyalizm ve Demokrasi* (J. Schumpeter) yer almaktadır.

İÇİNDEKİLER

MÜTERCİMİN TAKDİMİ	12
ÖNSÖZ	14

KISIM I EN BÜYÜK 10 ANTI-KAPİTALİST SAFSATA

1. “KAPİTALİZM AÇLIK VE YOKSULLUĞUN SORUMLUSUDUR”	21
2. “KAPİTALİZM EŞİTSİZLİĞİN ARTMASINA YOL AÇAR”	36
3. “ÇEVRE TAHRİBATI VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNİN SORUMLUSU KAPİTALİZMDİR”	56
4. “KAPİTALİZM DURMADAN YENİ EKONOMİK VE FİNANSAL KRİZLERE YOL AÇAR”	75
5. “KAPİTALİZMİN EGEMENLERİ ZENGİNLERDİR, SİYASİ GÜNDEMİ ONLAR BELİRLER”	88
6. “KAPİTALİZM TEKELLERE YOL AÇAR”	100
7. “KAPİTALİZM BENCİLLİK VE AÇGÖZLÜLÜĞÜ TEŞVİK EDER”	116
8. “KAPİTALİZM İNSANLARI AYARTIP İHTİYAÇLARI OLMAYAN ÜRÜNLERİ SATIN ALDIRIR.”	129
9. “KAPİTALİZM SAVAŞLARA YOL AÇAR”	149
10. “KAPİTALİZM DEMEK, HER ZAMAN BİR FAŞİZM TEHLİKESİ VAR DEMEKTİR”	161

KISIM II ANTI-KAPİTALİST ALTERNATİFLER

11. SOSYALİZM KÂĞIT ÜZERİNDE DAİMA İYİ GÖRÜNÜR 173

KISIM III HALKIN GÖZÜNDE [POPÜLER] KAPİTALİZM ALGILARI

12. TÜRKİYE'DE İNSANLAR KAPİTALİZM HAKKINDA NE DÜŞÜNÜYOR? 203

Türkiye'de Ekonomik Özgürlüğe Karşı Tutumlar	206
Türkiye'de İnsanlar 'Kapitalizm' ile Neyi İlişkilendirir?	210
'Kapitalizm' Hakkında 18 Pozitif ve Negatif İfade	210
Cinsiyet ve Eğitim	216
Komplo Teorileri ve Kapitalizme Yönelik Tutumlar	216
Özet	220

13. ASYA, AVRUPA, GÜNEY AMERİKA VE ABD'DE İNSANLAR KAPİTALİZM HAKKINDA NE DÜŞÜNÜYOR? 224

İnsanlar Ekonomik Özgürlük Hakkında Ne Düşünüyorlar?	226
İnsanlar Genelde Kapitalizm Hakkında Ne Düşünüyor?	228
'Kapitalizm' Kelimesini Kullanmanın Nasıl Bir Etkisi Var?	229
Kapitalizmle İlgili En Yaygın Pozitif ve Negatif Görüşler Nelerdir?	232
Siyasi Mensubiyet Nasıl Bir Rol Oynar?	235
Yaşın Oynadığı Rol Nedir?	239
Gelirin Etkisi Nedir?	241
Cinsiyet Nasıl Bir Rol Oynamaktadır?	241
Eğitimin Oynadığı Rol Nedir?	241
Komplocu Düşünmenin Etkisi	244
Kapitalizme Yönelik Tutumlar Ve Zenginler	250
Özet	252

14. SONUÇ 254

PIYASA EKONOMİSİ VE ORTAK REFAH 266

Giriş	266
Piyasa Ekonomisi Mucizesine Tarihten Bakmak	268
Piyasa Ekonomisi Birbirini Tanımayan İnsanların İşbirliğidir	270
Kâr Patronunun Sorumluluk Almasına İzin Vermektir	271
Piyasa Ekonomisinde Zenginleri Tüketiciler Para Oylarıyla Seçerler	273

Sıradan İnsanlar Piyasa Ekonomisinin En Büyük Faydalanıcısıdır	274
Piyasa Gelir Dağılımını Daha Âdil Hale Getirir	276
"Adalet" Kılığına Gizlenmiş "Kıskançlık"tan Sakının	279

ANKET SORULARI 282

SONNOTLAR 285

KAYNAKLAR 310

DİZİN 324

ŞEKİLLER VE TABLolar

Şekil 1: Türkiye: İyi Bir Ekonomik Sistem Üzerine Altı İfade	206
Şekil 2: Türkiye: İyi Bir Ekonomik Sistem Üzerine Altı İfade – Yaş Gruplarına Göre Dağılım	208
Şekil 3: Türkiye: İyi Bir Ekonomik Sistem Üzerine Altı İfade – Gelire Göre Dağılım	208
Şekil 4: Türkiye: İyi Bir Ekonomik Sistem Üzerine Altı İfade – Siyasi Yönelime Göre Dağılım	209
Şekil 5: Türkiye: İyi Bir Ekonomik Sistem Üzerine Altı İfade – Siyasi Yönelim Katsayısı	209
Şekil 6: Türkiye: 'Kapitalizm' ile İlişkilendirilen Şeyler	211
Şekil 7: Türkiye: 'Kapitalizm' ile İlişkilendirilen Şeyler – Gelire Göre Dağılım	212
Şekil 8: Türkiye: 'Kapitalizm' İle İlişkilendirilen Şeyler – Siyasi Yönelime Göre Dağılım	212
Şekil 9: Türkiye: İlişkilendirme Katsayısı – Siyasi Yönelime Göre Analiz	213
Şekil 10: Türkiye: Kapitalizm Hakkındaki İfadeler – 10 Negatif İfade	213
Şekil 11: Türkiye: Kapitalizm Hakkındaki İfadeler – 8 Pozitif İfade	214
Şekil 12: Türkiye: Kapitalizm Hakkındaki 18 İfade – Yaş Gruplarına Göre Dağılım	215
Şekil 13: Türkiye: Kapitalizm Hakkındaki 18 İfade – Yaş Grubu Katsayısı	215
Şekil 14: Türkiye: Kapitalizm Hakkındaki 18 İfade – Gelir Gruplarına Göre Dağılım	217
Şekil 15: Türkiye: Kapitalizm Hakkındaki 18 İfade – Gelir Grubu Katsayısı	217
Şekil 16: Türkiye: Kapitalizm Hakkındaki 18 İfade – Siyasi Yönelime Göre Dağılım	218
Şekil 17: Türkiye: Kapitalizm Hakkındaki 18 İfade – Siyasi Yönelim Katsayısı	218
Şekil 18: Türkiye: Kapitalizme Yönelik Tutumlara İlişkin Genel Katsayı – Cinsiyete Göre Dağılım	219
Şekil 19: Türkiye: Kapitalizme Yönelik Tutumlara İlişkin Genel Katsayı – Eğitim Düzeyine Göre Dağılım	219
Şekil 20: Türkiye: Anti-Kapitalist Tutumlar ve Komplo Teorilerine İnanma Eğilimi	221
Şekil 21: Türkiye: Kapitalizme Yönelik Tutumlar Katsayısı – Genel Değerlendirme	222
Şekil 22: 32 Ülkede Ekonomik Özgürlüğe Karşı Tutum	227
Şekil 23: 32 Ülkede Kapitalizme Yönelik Tutumların Genel Katsayısı	230

Şekil 24: 'Kapitalizm' Kelimesi Çıkarıldığında Kapitalizmin Onaylanma Yüzdesi	231
Şekil 25: Aşağıdaki İfadelerin Toplam 18 İfade İçinde "İlk Beş" Sırada Yer Aldığı Ülke Sayısı	233
Şekil 26: "Siyasi Yel pazede Sağa Doğru Gidildikçe, Daha Kapitalist Yanlısı" Ülkeler	236
Şekil 27: İlimli [Merkez] Sağın En Kapitalist Yanlısı Olduğu Ülkeler	238
Şekil 28: Kapitalizme Yönelik Tutum Farklılıkları –Yaş Gruplarına Göre Analiz	240
Şekil 29: Kapitalizme Yönelik Tutum Farklılıkları – Gelire Göre Analiz	242
Şekil 30: Cinsiyete Göre Kapitalizme Yönelik Tutum Farklılıkları	243
Şekil 31: Eğitim Seviyesinin Kapitalizme Yönelik Tutumlardaki Farklılıklara Etkisi	245
Şekil 32: Anti-Kapitalizm ve Komplocu Düşünme Eğilimi	247
Şekil 33: 11 Ülkede Zengin Duyarlılık Endeksi (RSI)	250
Şekil 34: Zengin Duyarlılık Endeksi (RSI) ile Kapitalizme Yönelik Genel Tutumlar Katsayısı Arasındaki İlişki	251
Tablo 1: Komplo Teorileriyle Mutabık Olup Olmama Durumu	248

MÜTERCİMİN TAKDİMİ

ŞAŞIRDIM MI? HAYIR, HİÇ ŞAŞIRMADIM! HER ŞEY TAM DA TAHMİN ET-
tiğim gibi...

Uzun bir süre sosyal bilimlerle haşır neşir olduktan, epey bir iktisat mürekkebi yaladıktan, ODTÜ ve Purdue’de (ABD) lisans, yüksek lisans ve doktora yaptıktan, kamusal ve özel kuruluşlarda çalıştıktan ve de çeşitli vesilelerle dünyanın 40’ı aşkın ülkesini gezip buralarda gözlemler yapma fırsatı bulduktan sonra ulaştığım kanaat şuydu: Bu ülke, bizim ülkemiz, yani Türkiye, dünyada anti-kapitalist, anti-piyasacı, devletçi, merkezietçi, müdahaleci ve korumacı damarın en kabarık olduğu ülkelerden biriydi. Bir tarihlerde bir eski başbakan “Komünist sistem SSCB’de yıkıldı, ama Türkiye’de hâlâ devam ediyor” derken ne kadar da haklıydı! Bizim solcumuz da anti-kapitalistti sağcımız da; Kemalistimiz de, sosyalistimiz de, milliyetçimiz de, İslamcımız da. Sağdan, soldan veya ortadan, okumuş ya da sıradan, toplumun hemen her kesiminden önemli bir kısmımız devleti kutsallaştırma ve “layüs’el” bir konuma oturtma derindeydi; İslamcı aydınlarımızın önemli bir kısmı “özgürlük”ten büyük ölçüde Allah’a isyanı anlıyor, yine İslamcılarımızın pek çoğu kötü bir Karl Marx şakirtliğini iyi Müslümanlık zannediyordu.

Entellektüel iklimin bu kadar ölümüne anti-kapitalist ve anti serbest piyasacı olduğu bu şartlar altında bu ülkede sosyalist-komünist, merkezi planlamacı ve kumandacı sistem karşısında serbest piyasayı, kolektivizm karşısında bireyciliği, korumacılık karşısında serbest ticareti, yasaçılık karşısında özgürlüğü, merkezietçilik karşısında adem-i merkezietçiliği, devletçilik karşısında hür teşebbüs ve özel sektöre dayalı serbest piyasayı savunmak gerçekten zordu. Ama her şeye rağmen bu satırların yazarının gerek yazdığı gerekse çevirdiği kitaplar, makaleler ve de akademik-entellektüel faaliyetler aracılığıyla karınca kararınca, dilinin döndüğünce, kaleminin yettiğince yapmaya çalıştığı şey bu: özgürlük, bireycilik, hür teşebbüs ve serbest piyasayı savunmak, bunlarla ilgili ortaya atılan safsatalarla mücadele etmek.

Elinizdeki eser, yukarıda değindiğim kişisel gözlemler ve buna dayalı olarak ileri sürdüğüm tezlerin adeta kanıtı durumunda. Kısaca, toplam 32 ülkede “Kapitalizmi nasıl bilirsiniz?” konulu bir alan araştırması yapılmış. Böyle bir çalışmanın yapıldığını duyar duymaz “en anti-kapitalist ülke kesin Türkiye’dir” diye tahmin etmişim. Sonuçlar geldi, baktım, aynen tahmin ettiğim gibiydi: dünyada anti-kapitalist duyguların en kabarık olduğu ülke Türkiye idi!

Eserde önce açlık, yoksulluk, eşitsizlik, iklim değişikliği, çevre tahribatı, savaşlar ve krizler ile kapitalizm arasında kurulan doğrusal ilişkiler ve ortaya atılan suçlayıcı iddiaların tarihsel gerçeklerle, olgusal gelişmeler ve rakamsal verilerle ne kadar uyduğu sorgulanıyor. Daha sonra da toplam 32 ülkede halkın kapitalizm ile neleri ilişkilendirdiği, serbest piyasa-devlet müdahalesi çatışmasında nerede durduğu ve kapitalizm ile ilgili lehte ve aleyhteki bazı tespitlerin hangilerine katılıp hangilerine katılmadığı konusunu irdeleyen kapsamlı bir alan araştırmasının sonuçlarını dikkatimize sunuyor.

Bence bugüne kadar kapitalizmin ne olup ne olmadığı, kapitalizmle ilgili olarak ortaya atılan iddiaların gerçeklerle ne kadar örtüştüğünü en iyi sorgulayan eserlerden biri; anti-kapitalist safsataları ya da kapitalizm hakkında doğru bilinen yanlışları gayet güzel irdelemiş. Kapitalizm ve serbest piyasayı savunanların da, anti-kapitalistlerin de okumaları ve üzerinde düşünmeleri gereken bir eser. Yazar Dr. Zitelmann’ı ve çalışma arkadaşlarını tebrik ediyorum.

Hakikatin hatırını herkesten ve her şeyden üstün tutanlar, gerçeğin peşinde koşanlar ve sosyo-ekonomik sistemler üzerine araştırma yapıp fikir yürütenler için yararlı olmasını diliyorum. Metin içindeki köşeli parantezler anlaşılabilirliği kolaylaştırmak için tarafımızdan ilave edilmiştir.

Prof. Dr. Mustafa Acar
12.12.2022
Konya

ÖNSÖZ

KAPİTALİZM HALK ARASINDA DÜNYADA YANLIŞ GİDEN NE VARSA HEP- siyle irtibatlandırılır. Sadece anti-kapitalizm siyasi dininin taraftar- ları değil, daha birçokları için de, kelimenin bizzat kendisi nihai kö- tülükle eşanlamlıdır. Nereye bakarsanız bakın, kapitalizmin fazla bir dostu veya müttefiki yok gibidir; insanlık tarihindeki en başarılı ekonomik sistem o olması gerçeğine rağmen üstelik.

Anti-kapitalistlerin şapkadan çıkardığı en büyük numara, içinde yaşadığı- mız gerçek dünyada mevcut olan bir sistemi, hayallerindeki mükemmel dün- yaya ait bir ideal ile karşılaştırmaktır; dünyada hiçbir yerde geçmişte mevcut olmamış, hâlihazırda da mevcut olmayan bir idealle yani. Anti-kapitalistler, insanların çoğunun tarih hakkında pek bir şey bilmemesi gerçeğine, bir de kapitalizmin ortaya çıkmasından önce atalarımızın içinde yaşadığı aşırı yok- sulluk ve insanlık dışı koşullara bel bağlarlar. Şunu da bilirler ki, bugün insan- ların çoğu okulda veya üniversitede hocalarından sosyalizm düzeni altında yaşanan acımasız ve sert koşullar hakkında çok az şey öğreneceklerdir.

Nihayet, geleceği en simsiyah renklerle boyayıp; bu yolla her sorunu ve krizi devletin başarısızlığına değil de, piyasada mevcut olduğu ileri sürü- len yetersizliklere atfederler. İstisnasız bütün anti-kapitalist sistemlerin başarısızlıkla sonuçlanmış olması gerçeği de sosyalistlerin kabule yanaş- madığı bir argümandır. Her zaman hazır bir cevapları da vardır üstelik; o “gerçek” sosyalizm değildi ki! Dahası kendilerinden emin bir şekilde üstü kapalı şunu da ileri sürerler: 100 yıllık başarısız sosyalist deneyimlerden sonra, en sonunda sosyalizmin işlemlerini sağlayacak doğru reçeteyi niha- yet bulmuşlardır.

Esas itibarıyla kapitalizm, özel mülkiyet ve rekabete dayalı, neyi ne ka- dar üreteceklerine şirketlerin bizzat kendilerinin karar verdiği, kararlarında piyasanın belirlediği fiyatların kendilerine yardımcı olduğu bir ekonomik sistemdir. Kapitalist ekonomilerde merkezi rolleri oynayanlar, yeni ürünler geliştirme ve yeni piyasa fırsatları keşfetmeye hizmet eden girişimcilerdir;

bir de kendilerinin bireysel satın alma kararlarının nihayetinde girişimcile- rin başarı veya başarısızlığını belirlediği tüketicilerdir.¹ Özü itibarıyla, kapi- talizm girişimci bir iktisadi sistemdir. Esasen, onu tarif etmek için en uygun terim, girişimci ekonomi olabilir.

Sosyalizm düzeninde, bunun aksine, devlet mülkiyeti baskın olup ne rekabet, ne de gerçek fiyatlar söz konusudur. Hepsinden önemlisi de, bu düzende girişimcilik yoktur. Hangi ürünlerden ne kadar üretileceğine karar verenler, merkezi devlet planlama yetkilileridir, özel girişimciler değil.

Ancak, bu sistemlerin hiçbiri de hiçbir yerde en saf şekliyle bulunmaz. Gerçekte bütün ekonomik sistemler karma sistemlerdir. Gerçek dünyada sosyalist sistemler altında da, sermaye mallarının ve üretim araçlarının sı- nırlı özel mülkiyeti ve de serbest piyasa ekonomisinin izleri vardı, halen de var (aksi takdirde bunlar çok daha önce çökmüş olurdu). Modern kapitalist ülkelerde de çok sayıda sosyalizm ve planlı ekonomi unsuru bulunmaktadır (ki sık sık piyasa ekonomisinin işleyişini bozup, bu yüzden de onun sonuç- larını çarpıtmaktadır).

The Power of Capitalism [Kapitalizmin Gücü] adlı kitabımda şimdi artık “Deney Tüpü Teorisi” adını verdiğim bir teori geliştirdim. Bir teoriden çok, tarihi gelişmeleri daha iyi anlamak için kullanılacak bir metafordur bu: içinde devlet ve piyasa, sosyalizm ve kapitalizm unsurları içeren bir deney tüpü tasavvur edin. Sonra bu deney tüpüne daha fazla piyasa ilave edin, aynen 1980’lerden beri Çinlilerin yaptığı gibi. Ne görürüz? Yoksullukta bir azalış, refahta bir artış. Yahut deney tüpüne daha fazla devlet ilave edin, aynen 1999’dan beri sosyalistlerin Venezuela’da yaptıkları gibi. O zaman ne olur? Daha fazla yoksulluk ve daha az refah.

Dünyanın her tarafında, zıtlar arasında bu mücadeleyi görürüz: Piyasaya karşı devlet, kapitalizme karşı sosyalizm. Bu diyalektik bir çelişki olup, bir ülkenin kalkınması –daha az mı daha çok mu refaha kavuştuğu– piyasa ile devlet arasındaki oranın gelişimine bağlıdır. 1980’ler ve 1990’larda birçok ül- kede piyasa güçlerinin yükselişini görmüştük (Çin’de Deng Şiaoping, Büyük Britanya’da Margaret Thatcher, Amerika Birleşik Devletleri’nde (ABD) ise Ronald Reagan; İsveç’te ve –2000’li yılların başlarında– Almanya’da re- formolar); bugün ise birçok ülkede öteki tarafın –devletin– eli güçleniyor gö- rünmektedir. Fikirler düzeyinde de, anti-kapitalizm yeniden moda olmuş- tur, yeni bir gazeteciler ve politikacılar kuşağının düşünüş biçimini giderek daha fazla bu fikirler şekillendirmektedir.

Kapitalizmin Gücü’nü tanıtmak için dünyayı turlarken, sık sık o kitapta ele almadığım sorularla karşılaştım, şunlar gibi mesela: Peki çevre kirliliğinden ne haber? Ya da: Kapitalizmde insani değerler yok olmuyor mu, nihaye- tinde öteki her şey kâr peşinde koşmanın gölgesinde kalmıyor mu? Dahası demokrasi ile kapitalizm arasında temel bir çelişki yok mu yani? Nitekim ABD’ye baktığımızda, diye soruyor insanlar, siyasi gelişmeleri belirleyen şe-

yin çoğunluğun oyları değil de para babaları olduğu açık değil midir? Ya, basının yazıp durduğu üzere, zengin ile fakir arasındaki sürekli olarak genişleyen uçuruma ne demeli? Dahası, Google ve Facebook gibi giderek daha da güçlenen küresel tekeller konusunda ne diyebilirsiniz peki? Dünyanın dört bir yanındaki askeri çatışmalardan kapitalizmi suçlamak gerekmiyor mu? Almanya'daki Hitler Nasyonal Sosyalist rejimi dâhil korkunç diktatörlükleri o üretmedi mi? Nihayet, kapitalizmle ilgili şüpheleri olan ya da ondan büsbütün umudunu kesmiş insanlar soruyor: Kapitalizmin alternatiflerini denemeli değil miyiz? İşte, bunlar bu kitapta ele alacağım sorulardan bazıları.

İzleyen bölümleri okudukça çok geçmeden fark edeceksiniz ki, teorik bir düzeyde tartışmıyorum. Kapitalizm karşıtları teorileri tartışmaya bayılırlar; zira bilirler ki kavramsal tartışmalarda kimin haklı kimin haksız olduğuna karar vermek her zaman o kadar kolay değildir; bir de bunlar soyutlamanın zirvelerinde gezinmekten hoşlanırlar. Ancak, çoğu insan için, teoriler ve soyut ekonomik modeller fazlasıyla soyuttur ve anlaması zordur. İlk sakınca budur. İkincisi, daha da ciddi bir meseledir: Bazı teoriler ayartıcıdır, çünkü bildiğimizi sandığımız şeyle, dünya hakkındaki önyargılarımızla tutarlıdır. Şayet bunlar insicamlı, alımlı bir şekilde formüle edilmiş, iyi sunulmuş, hepsinden önemlisi de, hâlihazırda bildiğimizi düşündüğümüz şeyle de tutarlıysa, büyük bir cazibe sergilerler. Kanaatimce bir teorinin üzerine bina edildiği olguların gerçekten doğru olup olmadıklarının önce aslını öğrenmek daha önemlidir. Anti-kapitalistlerin desteklediği teorilerle ilgili hassas nokta işte budur: Tarihsel gerçeklerle uyumlu değildirler, sadece dünya hakkındaki önyargılarımızı pekiştirirler, o kadar.

Bazı kapitalizm savunucuları da ekonomik modelleri tartışmayı severler. Benim bununla bir alıp veremediğim yok, bu tür modellerin gerekçeleri de vardır zaten. Ancak, kimin haklı olduğuna karar vermeden önce, teorik modeller üzerine bir münakaşaya girmektense tarihsel olguları tartışmanın çok daha anlamlı olduğunu düşünüyorum.

Bu kitapta, şu yaklaşımı benimsedim: Kısım I'de, kapitalizme karşı sürekli yöneltilip duran iddialar üzerinde detaylı olarak duruyorum. Ortanca bölüm olan Kısım II'de, kapitalizmin alternatifleri konusunu ele alıyorum. Sosyalizm kâğıt üzerinde her zaman iyi görünür; ama o kâğıt bir tarih kitabında olursa, o zaman başka tabii.

Bu kitabın üçüncü bölümü olan Kısım III'te kapitalizmin popüler algıları ele alınmaktadır. Steven Pinker'in *Enlightenment Now!* [Aydınlanma, Hemen Şimdi!] veya Hans Rosling'in *Factfulness?* [Olgusal Gerçekçilik mi?] adlı eserlerini belki de okumuşsunuzdur. Bu kitaplar beni büyülemiştir, çünkü çoğu insanın geçmişte her şeyin daha iyi olduğuna ve de bütün dünyanın giderek bozulduğuna inanırken ne kadar da yanıltıklarını kanıtlamaktadırlar. Alan araştırması verileri insanların etrafındaki dünyayı nasıl algıladığı ile gerçekler arasında çarpıcı bir çelişki olduğunu ortaya koymaktadır. Aynı

şey insanların kapitalizm konusundaki görüşleri için de geçerlidir: bir yanda tarihi ve iktisadi gerçekler ile diğer yanda insanların algıları arasında keskin bir sapma söz konusudur. Bunu biliyorum, çünkü [daha önce yapılan] geniş kapsamlı bir uluslararası projede 14 ülkede insanlara kapitalizm hakkında ne düşündüklerini sormuştum.

Bu kitabın en başta gelen amacı, öteki bilim insanlarıyla kavgaya tutuşmak değil, ama kapitalizm hakkındaki popüler görüşlere meydan okumaktır. Bununla birlikte, bazı bölümlerde –Thomas Piketty, Naomi Klein ve Noam Chomsky gibi– tanınmış birçok anti-kapitalist entellektüel tarafından ileri sürülen veya kapitalizm karşıtı bilim adamlarının yazdığı kitaplar ve makalelerde dile getirilen argümanları doğrudan ele alıyorum. Bunu özellikle, onların tezlerinin genel kamuoyunun geniş kesimleri tarafından şimdilerde kabul gördüğüne inandığım durumda yapıyorum. Hiç kuşkusuz, anti-kapitalist görüşlere sahip insanların çoğu, Karl Marx ya da kapitalizmin modern eleştirmenlerinin çalışmalarını hiçbir zaman okumamıştır. Ancak bunların –medya, üniversiteler ve okulların dillendirdiği– tezlerinin birçoğu genel kamuoyu bilincinde yer bulmuş, hatta –en azından kısmen– genel geçer bilgi olarak kabul görmüştür, bunların çok sayıda yanlışı olmasına rağmen.

Şunu da göreceksiniz ki, her ne kadar bu tezlerin bazıları (örneğin tüketim eleştirisi) oldukça yeni ve inovatif görünebilirse de, aslında bunlar çok eskidir. Tüketimcilik karşıtlığını desteklemek için ileri sürülen argümanlar zamanla değişebiliyor. Nitekim zaman zaman bu hareket kültürün tahribinden endişelenmiş, o zaman “yabancılaşmış tüketim” tehlikesi öne sürülmüştü, şimdi ise iklim değişikliği öne sürülmektedir; ancak boy hedefi her zaman aynı kalmıştır: kapitalizm. Tüketim karşıtlarının sürekli değişen akıl yürütmeleri, yapılan gerekçelendirmenin asıl hedef kadar önemli olmadığını düşündürmektedir. Hatta Naomi Klein de dâhil bazı anti-kapitalistler, iklim değişikliği gibi meselelerle, yalnızca –öteki her şeyden daha fazla nefret ettikleri– kapitalizme karşı verdikleri kavgada bunun yeni ve etkili bir silah olduğunu keşfedince ilgilenmeye başladıklarını açıkça itiraf etmiştir.

Eleştirmenler muhtemelen beni “tek taraflı” olmakla suçlayacaktır. Bunun sebebi bu kitapta takdim ettiğim olgular ve argümanların büyük bir kısmının, çoğu insanın dünya hakkında inanmaya başladığı “gerçekler”in çoğuna meydan okuyacak olmasıdır. Ayrıca medyanın geniş kesimlerinin pazarladığı anlatıya da aykırı düşecektir bu. (Bu konuya birazdan döneceğim.)

İşte bunun içindir ki, bu kitabı okumanın bir önşartı, dünya görüşünüze meydan okuyabilecek gerçeklere açık olmaktır. Uluslararası alan araştırmamızda, 32 ülkede katılımcılara kapitalizm hakkındaki görüşlerinin doğruluğunu öğrenmek üzere 18 ifade takdim ettik. Üzerinde pek uzlaşma sağlanmayan ifadelerden biri, kapitalizmin dünya genelinde birçok ülkede sıradan insanlar için yaşam koşullarını iyileştirdiğiydi; katılımcıların çok daha faz-

lası açlık ve yoksulluğun sorumlusunun kapitalizm olduğuna inanmaktaydı. Oysa bu kitabın 1. Bölümü'nde sunduğum rakamsal veriler açıkça bunun tam zıddını göstermektedir.

Ancak açlık ve yoksullukla ilgili olarak, ne yazık ki olgu-temelli bir tartışma yapmak çok zordur. Bir konu ne kadar duygu yüklüyse, insanlar kendi görüşleriyle çelişen gözleme dayalı [empirik] verileri kabule o oranda daha az istekli oluyorlar, bilimsel deneyler ve araştırmaların tekrar tekrar teyit etmiş olduğu bir gerçektir bu.

Son otuz yıl boyunca yapılan, neredeyse birbirinin aynısı temsili araştırmalar dizisinde, araştırmacılar katılımcılara üzerinde bir resim ve bir konuşma balonu bulunan bir kâğıt parçası verip bir soru sormuşlardır. “Şimdi size geçen gün bir panel toplantısında yaşanmış bir olayı anlatmak istiyorum. (Tartışma konusu olarak genetik mühendisliği, iklim değişikliği, nükleer enerji, hava kirliliği vb. gibi hepsi de duygusal yönden kutuplaştırıcı çeşitli konular sıralanır). Uzmanlar riskler ve o alandaki son gelişmelerden bahsediyordu. Dinleyicilerden biri aniden ayağa fırlayıp panelistler ve izleyicilere bir şeyler haykırdı.” Daha sonra araştırmacılar katılımcılara kâğıt üzerindeki kişi ve konuşma balonuna bakmasını istediler; balonda şu sözler yer alıyordu: “Bu rakamlardan ve istatistiklerden bana ne? Burada insanlığın ve gezegenimizin varlığını sürdürmesi tehlikedeysen, nasıl oluyor da bu kadar soğukkanlılıkla konuşabiliyorsunuz siz?” Konuşma balonunun altında bir soru vardı: “Ne dersiniz, sizce bu kişi haklı mı haksız mı?” Bu soru 27 yıl boyunca 15 farklı temsili alan araştırmasında hayli duygusal ve ihtilafli çeşitli konularda tekrar tekrar sorulmuştu. Katılımcıların çoğu ayağa fırlayıp söz kesen, olgularla ilgilenmeyen bu kişiyle her defasında hemfikiridi. Ortalama olarak yüzde 54,8’lik çoğunluk olgulara direnen söz kesici kişi haklıydı derken, bu görüşe katılmayanların oranı sadece yüzde 23,4 idi.²

Bu kitabı yazarken ben kesinlikle yapay bir “merkezci” pozisyon benimsemekle ya da olgular tartışmasız biçimde ortadayken çok sayıda insanın yanlış görüşlerini bağdaştırmakla ilgilenmiyorum. Bunların ışığında, kapitalizmi kınamak için yazılmış yüzlerce kitap ortadayken, onu savunan bir kitap yazmanın da kesinlikle yanlış bir tarafı olamaz. Yargıya intikal etmiş olan her davada, davalının bir savunma avukatı buldurmasına her zaman izin verilir. Yargıç –ki bu durumda o sen oluyorsun sevgili okuyucu– bütün gerçekler [deliller] ortaya konduktan sonra ancak bir karara varır. Bizim durumumuzda da söz konusu deliller kapitalizm lehine olan olgusal gerçekleri içerir. Savunmanın olmadığı, savcı ile hâkimin işbirliği içinde olduğu bir duruşma göstermelik bir duruşmadır. Ne yazık ki, kapitalizm konusundaki tartışma çoğu zaman adil bir yargılamadan ziyade, göstermelik bir duruşmayı andırmaktadır.

Pekin Üniversitesi’nden tanınmış bir iktisatçı olan dostum Professor Weiyang Zhang’ın piyasa ekonomisini savunmak için kullandığı açık ve ba-

sit terimlerden çok etkilendim. Bu kitaba da dâhil ettiğim makaleyi, 266. sayfada bulacaksınız. Kapitalizm konusunu henüz herhangi bir derinlikte araştırmamış olan okuyuculara, en sona saklamak yerine, –bu önsözü bitirir bitirmez– önce söz konusu bölümü okumalarını tavsiye ederim.

Nihayet, bu kitapla ilgili teşvik ve eleştirel yorumlarıyla bana yardımcı olan bilim adamları ve dostlara teşekkür etmek isterim. Bazıları tekil bölümleri, bazılarıysa bütün taslağı okumuşlardır. Prof. Jörg Baberowski, Dr. Daniel Bultmann, Prof. Jürgen W. Falter, Prof. Thomas Hecken, Dr. Christian Hiller von Gaertringen, Dr. Helmut Knepel, Prof. Eckhard Jesse, Prof. Hans Mathias Kepplinger, Prof. Wolfgang König, Dr. Gerd Kommer, Prof. Stefan Kooths, Prof. Wolfgang Michalka, Reinhard Mohr, Dr. Kristian Niemietz, Prof. Werner Plumpe, Prof. Martin Rhonheimer, Prof. Walter Scheidel, Prof. Hermann Simon, Prof. Frank Trentmann, Prof. Bernd-Jürgen Wendt, and Prof. Erich Weede’ye teşekkür ederim.

Özel olarak, aylar boyunca uluslararası araştırma projesini yürüten Allensbach Enstitüsü’nden Dr. Thomas Petersen’e, bir de bu kitabın derlenmesinde yine yeteneklerini ustalıkla konuşturan dostum Ansgar Graw’a teşekkür ederim.

KISIM I

EN BÜYÜK 10 ANTI-KAPİTALİST SAFSATA

“KAPİTALİZM AÇLIK VE YOKSULLUĞUN SORUMLUSUDUR”

KAPİTALİZM SIK SIK DÜNYADAKİ AÇLIK VE YOKSULLUK DOLAYISIYLA suçlanır. Siz ne dersiniz? Yoksulluk içinde yaşayan küresel nüfusun [toplam nüfus içindeki] payı son birkaç on yılda azalmış mıdır, artmış mıdır, yoksa aynı mı kalmıştır?

2016 yılında, 24 ülkede 26.000 kişiye son 20 yılda mutlak yoksulluğun büyümesi hakkındaki görüşleri soruldu. Katılımcıların yalnızca yüzde 13’ü yoksulluk oranının azalmış olduğuna inanıyordu. Aksine, yüzde 70’i yoksulluk oranının artmış olduğuna kanısındaydı. Bu yanlış algı ise sanayileşmiş ülkelerde özellikle güçlüydü: Almanya’da örneğin, katılımcıların sadece yüzde 8’i dünyada mutlak yoksulluk içinde yaşayan insanların oranının düşmüş olduğuna inanıyordu. Ipsos MORI şirketi tarafından 2017’de yapılan bir çalışma da benzer bir sonuca varıyordu. Bu doğrultuda, kendisiyle görüşülen Çinlilerin yüzde 49’una karşılık, Almanya’daki katılımcıların sadece yüzde 11’i küresel düzeyde mutlak yoksulluğun azalmış olduğuna kanısındaydı.³ Mutlak yoksulluk, zorunlu mallar ve hizmetler içeren bir sepetin maliyetine kıyasla tanımlanır. Bu mal sepetini edinemeyen herkes “mutlak” anlamda yoksul olarak kabul edilir.⁴

Kapitalizm ortaya çıkmadan önce, dünyadaki insanların çoğu aşırı yoksulluk içinde yaşıyordu. 1820’de dünya nüfusunun yaklaşık yüzde 90’ı mutlak yoksulluk sınırları içinde yaşamaktaydı. Bugünse bu rakam yüzde 10’un altındadır. Çok daha çarpıcı olanı şudur: Son on yıllarda, Çin ve öteki ülkelerde komünizmin sona ermesinden beri, yoksulluktaki azalma insanlık tarihinin daha önce hiçbir döneminde örneği görülmemiş bir hıza ulaşmıştır. 1981 yılında mutlak yoksulluk oranı yüzde 42,7 idi; 2000 yılı itibariyle yüzde 27,8’e düşmüş olan oran, 2021’de yüzde 10’un altında idi.⁵

Asıl hayati önem taşıyanı da, onlarca yıldır devam eden işte bu eğilimdir. Bu verileri derleyen Dünya Bankası’nın başlangıçtaki beklentilerinin aksine, yoksulluğun son birkaç yılda yeniden yükselmiş olduğu doğrudur.

Fakat bu büyük ölçüde küresel Covid-19 pandemisinin bir sonucu olup, fakirliğin zaten yüksek olduğu ülkelerde durumu daha da kötüleştirmiştir.

Başka bazı uzun dönemli eğilimler de cesaret vericidir. Örneğin, dünya çapında çocuk işgücü kapsamındaki çocukların sayısı önemli oranda azalmış olup, 2000 yılındaki 246 milyondan, yirmi yıl sonra 2020'de 160 milyona düşmüştür.⁶ Üstelik bu azalma, dünya nüfusunun aynı dönemde 6,1 milyardan 7,8 milyara yükselmiş olmasına rağmen gerçekleşmiştir.

Yoksulluk meselesini anlamak için tarihe bakmamız gerekir. Birçok insan küresel yoksulluk ve açlığın temel nedeninin kapitalizm olduğuna inanmaktadır. Kapitalist öncesi dönemle ilgili tamamen gerçekdışı bir izlenimleri vardır. *Progress*'in [İlerleme] yazarı Johan Norberg'in bizzat kendisi gençliğinde bir anti-kapitalist idi. Ancak, Sanayi Devrimi'nden önce insanların hangi koşullarda yaşadığı konusu üzerinde gerçekten hiç düşünmediğini kendisi itiraf etmektedir: "Bunu daha çok kırsal bölgelere kısa bir modern gezinti açısından düşünmüştüm."⁷ Tanınmış sol kanat siyasetçi Sahra Wagenknecht de *Die Selbstgerechten* [Kendini Beğenmiş] adlı kitabında, kapitalizmden önce halkın "kuşkusuz güçlük içinde yaşadığı"nı yazmakta, ama bu koşulları kapitalizme kıyasla "tam bir huzur içinde, birbiriyle bütünleşik topluluklardan oluşan çok daha sakin, doğa dostu hayat"a katkı sunduğu gerekçesiyle yüceltmektedir.⁸

İngiltere'de işçi sınıfının yaşam koşulları üzerine kaleme aldığı meşhur eserinde Friedrich Engels erken dönem kapitalizmi altında çalışma koşullarını en sert ifadelerle açıkça suçlamış ve makine işçiliği ve kapitalizm gelip de bu güzel hayatı mahvetmeden önce gündelikçilerin hayatına dair cennet gibi huzurlu bir tablo çizmiştir: "Böylelikle işçiler oldukça rahattılar; tam bir dindarlık ve dürüstlikle, huzur içinde yaşıyorlardı. Maddi durumları da ardıllarından [haleflerinden] çok daha iyiydi. Ölesiye çalışmaya ihtiyaçları yoktu, sadece istedikleri kadar çalışıyorlar ve yine de yeterli kazanç elde ediyorlardı. Bahçede ve tarlada sağlıkları için yararlı olabilecek bir iş yapabilmek için boş zamanları vardı. Komşularının eğlencelerine ve oyunlarına katılabiliyorlardı, Bütün bu oyunlar –bowling, kriket, futbol vb.– onların fiziksel sıhhatlerine ve kuvvetli olmalarına katkıda bulunuyordu. Dış görünüşleri köylü komşularından çok farklı değildi; çoğunlukla güçlü, sağlam yapılı insanlardı. Çocukları temiz köy havasıyla büyür ve arasıra ebeveynlerine yardımcı olurlardı. Onlar için sekiz ya da on iki saatlik çalışma söz konusu bile değildi."⁹

Engels şöyle devam eder: "Bunlar 'saygıdeğer insanlar,' iyi kocalar ve babalardı. Ahlâki bir yaşam sürerlerdi, çünkü etraflarında meyhane ya da genelev gibi onları ahlâksızlığa sevk edecek bir şey yoktu. Ara sıra uğradıkları ve susuzluklarını giderdikleri hanın sahibi de saygıdeğer bir insan, çoğunlukla düzenli hayatı, iyi birası ve her gün erkenden kalkmasıyla övünen bir çiftçiydi. Çocukları bütün gün evin içindeydi ve onları Tanrı korkusuyla ita'atkâr insanlar olarak büyütürlerdi..." "Gençler ideal bir basitlik içinde," diye

yazıyor Engels, "evlenene dek oyun arkadaşlarıyla samimiyetlerini koruyarak büyülerdi." Engels'in üzerinde durduğu tek olumsuz nokta ise şudur: "Ancak entellektüel olarak tamamen ölüydüler. Sadece küçük özel çıkarları, tezgâhları ve bahçeleri için yaşarlar ve kendi ufuklarının dışında hiçbir şeyi, insanlığı silip süpürmekte olan güçlü bir hareketi bile bilmezlerdi. Bu inzivai hayatlarında çok rahattılar ve Sanayi Devrimi gerçekleşmeseydi insanlığa hiç yaraşmayan bu romantik ataerki yaşantıdan asla ayrılmayacaklardı."¹⁰

Bu ve buna benzer romantikleştirilmiş tasvirlerle, birçok insanın pre-kapitalist [kapitalist öncesi] zamanlarda hayata dair sahip olduğu imaj inanılmayacak ölçüde yüceltilmiştir. O halde gelin 1820 öncesi yıllar ve asırlara gidip pre-kapitalist döneme daha objektif olarak bir göz atalım.

Yoksulluğa hiçbir şekilde kapitalizm sebep olmamıştır; yoksulluk çok daha öncesinde var olmuş ve binlerce yıl insanların hayatını şekillendirmişti. Yoksulluğun nedenleri yoktur; refahın nedenleri vardır. Tanınmış Fransız tarihçi Fernand Braudel, 15. ile 18. Yüzyıllar arasının toplumsal tarihi üzerine yazılmış en muteber eserlerden biri olan, *Civilization and Capitalism* [Medeniyet ve Kapitalizm] adlı kitabında, nispeten daha iyi durumdaki Avrupa'da bile o dönemde sürekli depresyonlar ve kıtlıklar görüldüğünü yazmıştır. Tahıl verimi o kadar kötü durumdaydı ki, arka arkaya iki kötü hasat dönemi demek felaket demektir.¹¹ Daha o zaman da ayrıcalıklı bir ülke olan Fransa'da bile, 17. Yüzyıl'da 11, 18. Yüzyıl'da ise 16 yaygın kıtlık olmuştu. Braudel'in de belirttiği üzere, bu hesaplamaların fazlasıyla iyimser olması muhtemeldir. Avrupa'nın bütün devletleri de aynı durumdaydı. Örneğin, gerek şehirler ve gerekse kırsalı devamlı olarak açlığın kasıp kavurduğu Almanya'da, bir kıtlığı öteki takip etmiştir.

Pekçok insan açlık ve yoksulluğa sebep olan şeyin sanayileşme ve kentleşme olduğuna inanmaktadır. Oysa Braudel kırsalda yaşayan insanların zaman zaman daha da büyük ızdırap çektiğini yazmaktadır: "Köylüler tacirlere, kasabalara ve soylulara bağımlı bir durumda yaşıyorlardı, kendilerine ait kaynakları hemen hemen hiç yoktu. Kıtlık halinde biraraya gelip sokaklarında dilendikleri kasabalara yönelmekten başka çareleri yoktu. ... Kasabalar çok geçmeden bu düzenli işgallere karşı kendilerini korumak durumunda kaldılar; ki işgalciler sadece çevre bölgelerden gelen dilenciler değildi, bazen de çok uzak kırlardan gelen belirgin fakir ordularıyla."¹²

Şehirlerde koşullar genel olarak kırsaldan daha kötü olmuş olsa, milyonlarca insan şehirlere akın etmezdi. Alman iktisat tarihçisi Werner Plumpe şunu yazmaktadır: "Proletaryayı yaratan, gelişen ticaret ve sanayiler değildi; daha ziyade, proletaryanın ortaya çıkmasının yegane sebebi, çoğunlukla kırsalda olmak üzere yaygın bir eksik istihdam olmasıydı... Esasen, sanayileşme çok sayıda insanın yapısal eksik istihdam ve yoksulluktan kaçıp endüstriyel işgücü olarak hayatta kalmasına yardım ediyordu. ... Kapitalizm, işin gerçeği, kaybedecek abartmasız hiçbir şeyi olmayıp kazanacak çok şeyi

olan yoksul bir nüfus ile karşı karşıyaydı."¹³

Elbette ki bu sadece şehirlerde iş bulan ve fiilen çalışabilen insanlar için geçerliydi. Öteki herkes için, akıbet acımasızdı. Paris'te, hastalar ve sakatlar daima hastanelere konur, çalışabilecek durumda olanlar beraberce çiftler halinde zincirlere bağlanır ve zor, iğrenç ve şehrin bitmek bilmeyen kanalizasyon borularını temizleme işinde çalıştırılırlardı.¹⁴

Açlık, birçok ülkede en büyük sorunlardan biriydi. Finlandiya'da, 1696/97'de büyük çaplı bir kıtlık olmuş, tahminlere göre nüfusun dörtte biri ile üçte biri ölmüştü. Batı Avrupa'da da, insanlar çoğunlukla acımasız koşullar altında yaşıyordu. 1662'de, Burgundy Delegeteri krala "bu yıl kıtlık bölgenizde on binden fazla aileyi yok etmiş, sakinlerin üçte birini de, durumu iyi şehirlerde bile yabancı bitkileri yemek zorunda bırakmıştır" şeklinde rapor verirken, bir vakanüvis [tarihçi] de şunu ilave etmektedir: "Bazı insanlar insan eti yemişlerdir."¹⁵

İnsanların yediği şeyler arasında yulaf lapası, tirit ve düşük kaliteli undan yapılmış ekmek bulunuyordu, bunlar da sadece ayda ya da iki ayda bir pişiriliyor, hemen her zaman küfleniyor ve o kadar sert oluyordu ki, bazı bölgelerde bunlar ancak balta ile kesilebiliyordu.¹⁶ İnsanların çoğu, şehirlerde bile günde 2.000 kalori ile yaşamak zorunda kalıyor, aldıkları kaloringin yüzde 60'tan epey fazla bir kısmı da karbonhidratlı gıdalardan geliyordu.¹⁷ Tipik olarak, yemek demek bir ömür boyu ekmek, daha çok ekmek ve un çorbası tüketmek demektir.¹⁸ Ekmek tüketimi kırsal nüfus ve çalışan sınıfın alt katmanları arasında özellikle yüksekti. Le Grand d'Aussy'ye göre, 1782'de Fransa'da çalışan bir adam ya da bir köylü günde iki veya üç libre [1 libre=454 gr] ekmek yiyor, "fakat yiyecek başka bir şeyi olmayan insanlar bu kadarını da tüketemiyordu."¹⁹

O zamanlarda insanlar cılız ve ufak yapıydı; tarih boyunca insan vücudu yetersiz kalori alımına kendini adapte etmiştir. Angus Deaton, *The Great Awakening* [Büyük Uyanış] adlı kitabında "18. Yüzyıl'ın küçük işçileri, bilfiil beslenmeyle ilgili bir tuzağa hapsedilmiş durumdaydı; çok kazanamıyorlardı çünkü fiziksel olarak son derece zayıftılar; yeterince de yiyemiyorlardı, çünkü iş olmayınca yiyecek almaya paraları da yoktu."²⁰ Bazıları hayatın son derece yavaş olduğu ahenk içindeki o pre-kapitalist koşulları göklere çıkarır, oysa bu yavaşlık büyük ölçüde daimi kötü beslenmeden kaynaklı fiziksel zayıflığın bir sonucuydu.²¹ Tahminlere göre 200 yıl önce, İngiltere ve Fransa nüfusunun yaklaşık yüzde 20'si çalışmaktan acizdi. "En iyi durumda her gün birkaç saatlik bir yürüyüşe yetecek enerjileri vardı ki, bu da onların çoğunu bir dilenci hayatına mahkûm ediyordu."²²

1754'te, bir İngiliz yazar şöyle diyordu: "Hali vakti yerinde olmayı geçtik, Fransa'da köylülerin kıt kanaat geçinmek için gerekli şeyleri bile yoktur; bunlar daha kırkına varmadan çökmeye başlayan bir insan türüdür... Fransız işçilerine gelince, tek başına dış görünüşleri bile bedenlerinin yapı-

ranıp bozulduğunu ortaya koymaktadır."²³ Öteki Avrupa ülkelerinde de durum buna benzerdi. Braudel diyor ki: "O halde tartıştığımız biyolojik *eski rejimi* (1789 öncesi dönem) oluşturan gerçekler şunlardı: kabaca doğum sayısına denk olan bir ölüm sayısı; çok yüksek bir bebek ölüm oranı, kıtlık; kronik yetersiz beslenme; bir de korkunç salgınlar." Hatta bazı dönemlerde, doğan bebeklerden bile daha çok sayıda insan ölüyordu.²⁴ İnsanların "malı mülkü" birkaç iptidai nesneyle sınırlıydı, çağdaş resim tablolarında görüldüğü üzere: birkaç dışkı, bir oturma ve masa görevi gören bir fıç.²⁵

İnsanlar yaşadıkları gibi de ölüyorlardı. Paris'ten gelen bir rapor diyor ki, ölümler çuval bezine dürülüp dikiliyor ve başkentin hemen dışındaki Clamart'ta bir fakir mezarına fırlatılıp atılıyordu; sonra da bunların üzerlerine sönmemiş kireç serpililiyordu. Fakirlerin cenaze töreninde görüp görülecek yegâne şey, "Çamura batmış bir papaz, bir çan, bir de haç" idi. Bu uğurlamanın öncesinde sizi bekleyen manzara da, 5.000 ila 6.000 hastaya sadece 1.200 yatağın düştüğü, dolayısıyla da "Yeni gelenlerin, ölmekte olan biri ile bir cesedin yanibaşında bir yere yatırıldığı fakirhanenin [huzurevinin] tarifsiz derecede kötü koşullarıydı."²⁶

İnsanların hayatlarının gerçeğini bu kadar ayrıntılı şekilde tasvir etmenin nedeni, dünya nüfusunun yüzde 90'ının aşırı yoksulluk içinde olmasının ne demek olduğunu göstermektir. Dünyanın öteki bölgelerinde insanlar batı Avrupa'da yaşayan halklardan bile daha kötü koşullar altında yaşıyordu. Tanınmış İngiliz iktisatçı Angus Maddison uzun dönemde iktisadi büyüme ve gelişmenin belgelendirilmesi üzerinde uzmanlaşmıştır. Bir seri hayli karmaşık hesaplamalara dayanarak, dünyadaki başlıca ekonomilerin tarihsel kişi başına gayrisafi yurtiçi hâsılasını (GSYH) tahmin etmiştir. 1820'de bu rakam, şu ana kadar bu bölümde odaklandığımız bölge olan batı Avrupa'da 1.202 uluslararası dolarına²⁷ ulaşıyordu. Maddison'a göre, kişi başına GSYH Kuzey Amerika, Avustralya ve Yeni Zelanda gibi öteki batılı ülkelerde de benzer bir seviyede bulunuyordu. Ancak dünyanın geri kalan bölümünde 1820 yılında kişi başına düşen GSYH sadece 580 uluslararası dolar, yani batı dünyasının yaklaşık olarak sadece yarısı seviyesinde bulunuyordu.²⁸

Uzun dönemli bir tarihsel perspektif benimsediğiniz zaman kapitalizmin olumlu etkisi daha net bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Bizim benimsediğimiz dönemin 1. yılında, batı Avrupa'da kişi başına GSYH 576 uluslararası dolar, küresel ortalama ise 467 dolardı; bu demektir ki kapitalizm öncesi dönemde Avrupa'da 1 ilâ 1820 yılı arasında bu rakam iki katından azıcık fazlasına erişmişti. 1820 ilâ 2003 yılı arasındaki kısa zaman diliminde ise batı Avrupa'da kişi başına GSYH 1.202'den 19.912 dolara, öteki batılı kapitalist ülkelerde de 23.710 dolara yükselmişti.²⁹ Buna karşılık Asya'da kişi başına GSYH, 1820 ilâ 1973 arası 153 yılda sadece 581'den 1.718 uluslararası dolara yükselmiş; daha sonraki dönemde, yani 2003'e kadar olan 30 yılda, 1.718'den 4.434 dolara ulaşmıştı.³⁰

Pekâlâ, bu dinamik gelişmeyi tetikleyen şey acaba neydi? Asya'daki bu kişi başına GSYH artışı en başta, Mao Zedong'un 1976'da ölümünün ardından Çin'in adım adım kapitalizm prensiplerini mütemadiyen devreye sokmaya karar vermiş olması gerçeğinden kaynaklanıyordu. Küresel yoksulluktaki azalmanın büyük ölçüde Çin'deki bu gelişmenin bir sonucu olması nedeniyle de, aşağıda bu konuyu biraz daha detaylı olarak ele almak istiyorum.

Çok değil daha 1981 gibi yakın bir geçmişte, Çin nüfusunun yüzde 88'i gibi büyük bir kısmı aşırı yoksulluk şartları altında yaşıyordu; bugünse yüzde 1'inden daha azı. Dünya tarihinde daha önce hiçbir zaman yüz milyonlarca insan bu kadar kısa bir zaman diliminde sefil yoksulluktan çıkıp orta sınıfa terfi etmiş değildi. O halde Çin'i örnek almak suretiyle, yoksulluğun üstesinden nasıl gelinebileceği hakkında çok şey öğrenebiliriz; teoride değil, tarihsel gerçekliği içinde. Ama önce, gelin şöyle bir geriye bakalım. 1950'lerin sonlarında, Mao'nun Büyük İleri Atılım* tedbirleri sonucu Çin'de 45 milyon insan öldü. Şaşırtıcıdır ki, okulda kapitalizm ile irtibatlı reel (veya sözde, iddia edilen) sorunları öğrenen insanların çoğu asla Büyük İleri Atılımın, tarihteki en büyük sosyalist deneyin adını bile duymamışlardır.

Kapitalizmin Gücü adlı kitabımda bu konu hakkında daha ayrıntılı olarak yazmış, orada Çinli gazeteci ve tarihçi Yang Jişeng'den şu alıntıyı yapmıştım: "Ölümden önce çekilen aşırı açlık bizzat ölümden de beterdi. Tahıl bitmişti, yabani otların hepsi yenip bitirilmişti; ağaç kabukları bile ağaçlardan soyuluyor, mideleri doldurmak için kuş pisliği, fareler ve tabaka halinde pamuklar bile kullanılıyordu. Kaolin kili tarlalarında, açlıktan ölmekte olan insanlar kazdıkları kili çiğner olmuşlardı."³¹ Sık sık yamyamlık olaylarına rastlanıyordu. Başlangıçta, çaresiz köylüler hayvanların sadece cesetlerini yerken, çok geçmeden pişirip yemek için ölü komşularının mezarını kazıp cesetleri dışarı çıkarmaya başlıyorlardı. Karaborsada öteki tür etlerin yanısıra, insan cesetleri de satılıyordu.³² Mao'nun ölümünden sonra Fengyang Eyaleti için derlenen –ve anında bastırılıp yasaklanan– bir çalışma "sadece 1960 baharında altmış-üç yamyamlık vakası kaydediyordu ki, bunlar arasında sekiz yaşında ki oğullarını boğarak yiyen bir çift vakası da bulunuyordu."³³

1958'de, yani Mao'nun Büyük İleri Atılımından önce yaşam beklentisi [beklenen ortalama ömür] 50 yaşın biraz altındaydı. Oysa 1960 itibarıyla bu rakam 30'un (!) altına düşmüştü. Beş yıl sonra, açlık ve ölümler sona erdikten sonra yani, yeniden neredeyse 55 olmuştu. İnsanlık tarihindeki o en büyük sosyalist deneyin en karanlık yüzünün yaşandığı sırada doğanların yaklaşık üçte biri, söz konusu deneyin sonunu görecek kadar yaşayamamıştı.³⁴

Mao döneminin beşeri ve iktisadi felaketinden sonra Çinliler öteki ül-

* Büyük İleri Atılım (Great Leap Forward): 1959-1960'ta Çin'de, sözde ekonomik sorunları aşmak ve hızlı sanayileşmeyi başarmak amacıyla diktatör Mao tarafından devreye sokulan, ama tahminen 30-60 milyon insanın ölümüyle sonuçlanan emek-yoğun kalkınma girişimi fiyaskosu. (ç.n.)

kelere keşif ve araştırma misyonuyla temsilciler göndermeye başladılar. Bu yolla o ülkelerin neye benzediğini ve Çin'in bunlardan öğrenebileceği herhangi bir şey olup olmadığını kendi gözleriyle görmek istediler. 1978'den itibaren, önde gelen politikacılar ve iktisatçıların katıldığı adeta bir seyahat sağanağı yaşanmıştı. Çin'i ekonomik başarıya taşıyacak politikaları tespit etmek amacıyla 50'den fazla ülkeye 20 ziyaret gerçekleştirdiler. Örneğin Japonya'da işçilerin durumunu görünce gözleri açılmıştı. Çok geçmeden fark etmişlerdi ki, Çin'de sosyalizmin "olağanüstü" başarıları ile kapitalist ülkelerdeki "sefalet"i karşılaştırırken aslında komünist propaganda kendilerine yıllardır yalan söylüyordu. Gerçekte ise, söz konusu araştırma-inceleme seyahatine katılan her kişinin görebileceği üzere, durum bunun tam tersiydi. Çin'in sonraki kapitalist reformlarının babası Deng Şiaoping, tekrar tekrar "Dış dünyayı daha çok gördükçe, ne kadar geri kalmış olduğumuzu daha iyi anlıyoruz" gözlemini yapıyordu.³⁵

Ancak Çin'in akşamdan sabaha bir şekilde kapitalizme "döndüğüne" ya da bir piyasa ekonomisi lehine kendi planlı ekonomisini lağvetmeye derhal başladığına inanmak da yanlış olur. Çin hükümeti yavaş, deneme kabilinden bir başlangıç yapıp, kamu iktisadi teşekküllerine aşamalı olarak daha fazla özerklik tanımıştır. Devletin yönettiği bir sosyalist ekonomiden piyasa ekonomisine geçiş öyle hemencecik birdenbire olmamıştır. Bu daha ziyade yıllardır, hatta on yıllardır devam eden bir süreç olup, hâlâ tamamına ermiş olmaktan uzaktır. En azından tepeden yani [komünist] partinin uyguladığı yukarıdan aşağı tedbirler kadar, alttan –mesela çiftçilerden– gelen inisiyatifler de bu süreçte önemli rol oynamıştır.

Büyük İleri Atılımın acı tecrübesinden sonra, kırsal alanda yaşayan gide rek artan sayıda bir grup köylü inisiyatifi ele alıp tarım arazilerinde özel mülkiyetin yeniden getirilmesine karar vermişlerdi, resmi olarak böyle bir şey yasak olmasına rağmen. Nitekim çok geçmeden özel mülk olan tarlalardan elde edilen verimin çok daha yüksek olduğu aşikâr hale gelmiş, böyle olunca da parti yetkilileri bu duruma göz yummuşlardı. İlk denemeler özellikle fakir "dilenci köyler"de yapılıyordu, zira yetkililer "Burada işler yolunda gitmezse bile çok mühim değil, çünkü zaten yerin dibindeyseniz düşmenize imkân yok" diye düşünüyorlardı. Parti liderleri bu küçük köylerden birinde bilhassa verimi düşük arazilerin özel mülk olarak işlenmesine izin vermişlerdi. Bunu yapmalarına izin verilir verilmez de, kollektif [kamu mülkü] olarak işletildikleri zamana kıyasla söz konusu arazilerin verimi tam üç kat artmıştı.

Özel mülk tarımı üzerindeki yasağın 1982'de resmen kaldırılmasından çok önce, sosyalist amentünün aksine, Çin'in her tarafında çiftçilerin özel mülkiyeti geri getirme yönünde kendiliğinden doğan inisiyatifleri vardı. Sonuç son derece olumluydu: insanlar artık açlığa mahkûm edilmiyor ve de tarımsal verim ciddi şekilde artıyordu.

Dahası bu tür değişimler yalnızca kırsal alanda görülüyor değildi. Geniş

ölçekli kamu iktisadi teşekkülleri yanında, kâğıt üzerinde mülkiyeti şehir ve belediyelere ait olduğu halde giderek daha fazla özel girişim şeklinde işletilen çok sayıda belediye işletmeleri vardı. Bu şirketler çoğunlukla hantal kamu iktisadi teşekküllerinden daha üstündüler, çünkü planlı bir ekonominin kısıtlayıcı yönergelerine tabi değillerdi. 1980'lerde, fiilen özel mülk gibi işletilen giderek artan sayıda girişimler kurulmuştu. Böylece merkezi devlet planlama otoritelerince nezaret edilen, kamu mülkiyetinin tek seçenek olduğu sosyalist sistemin giderek altı oyuluyordu.

Sosyalist iktisadi sistemin askıya alınıp kapitalist denemelere izin verildiği, yeni kurulan Özel Ekonomik Alanlar çok büyük önem taşıyordu. İlk özel ekonomi bölgesi, o dönemde hâlâ bir İngiliz kraliyet sömürgesi olan, siyasi ve iktisadi olarak bağımsız kapitalist Hong Kong'a bitişik olan, Şencen'de kurulmuştu. Berlin Duvarı'nın inşa edilmesinden önce artan sayıda insanın Doğu'dan Batı'ya kaçtığı Almanya'ya çok benzer şekilde, o zaman küçük bir balıkçı kasabası olan Şencen yoluyla, giderek artan sayıda insan kapitalist Hong Kong için sosyalist Halk Cumhuriyeti'ni terk etmeye çalışıyordu.

Deng Şiaoping askeri müdahale ve daha sıkı sınır kontrollerinin temel meseleyi çözmeyeceğini, insanların ülkeyi terk etmesinin nedenlerinin tahlil edilip ortadan kaldırılması gerektiğini fark edecek kadar zeki biriydi. Şencen'in bir parçası olduğu Guangdong bölgesindeki [komünist] parti liderleri durumu daha detaylı olarak inceleyince, Şencen Nehri'nin karşı kıyısında Hong Kong sınırları içinde kurdukları bir köyde yaşayan anakara Çin'den gelen göçmenlere rastlamışlardı ki, bu insanlar sosyalist tarafta yaşayan yoldaşlarından 100 misli daha fazla para kazanıyorlardı.

Deng'in buna tepkisi, bu akımı durdurmak istiyorsa şayet Çin'in nehrin Çinli tarafında yaşam standartlarını yükseltmesi gerektiğini ileri sürmek oldu. O zaman 30.000'den daha az bir nüfusa sahip olan Şencen, Hong Kong ve Singapur'da bulunup kapitalizmin sosyalizmden çok daha iyi işlediğini birinci elden görmüş olan parti kadrolarının desteğiyle Çin'in ilk serbest piyasa deneyinin uygulama alanı haline gelmişti.

Vaktiyle birçok insanın ülkeyi terk etmek için hayatını riske attığı bir yer olan bu eski balıkçı kasabası bugün 12 milyon nüfuslu, Hong Kong ve Macau dışında Çin'in bütün öteki şehirlerinden daha yüksek bir kişi başına gelire sahip, elektronik ve telekomünikasyon sektörlerinin merkezde olduğu gelişen bir ekonomiye sahip müreffeh bir metropol haline gelmiştir. Özel Ekonomik Bölge modeli hızla öteki bölgelere de yayılmıştır. Düşük vergiler, düşük kiralar ve düşük bürokratik engeller bu Özel İktisadi Bölgeleri yabancı yatırımcılar için son derece cazip hale getirmiştir. Bugün bu alanların ekonomileri, çoğu Avrupa ülkesinin bugün olduğundan daha az regülasyona tabi olup, daha piyasa yönelimliydi. Bu bölgeyi ilk defa Ağustos 2018, ardından Aralık 2019'da bir kere daha ziyaret ettim. İkinci seyahatimde, özel bir tink-tank [düşünce kuruluşu] temsilcileriyle görüştüm. Kuruluşun başkanı Komünist

Parti ya da Çin'deki öteki sekiz "parti"den hiçbirine mensup olmayan bir profesördü. "Belki de biz kapitalizmin son savunucuları olacağız" gözleminde bulunuyordu. Sohbet sırasında, Avrupa ve Amerika Birleşik Devletleri'nde (ABD) sosyalist düşüncenin böylesi bir Rönesansa [yeniden diriliş] şahitlik ediyor olması gerçeği karşısında yaşadığı şaşkınlığı şöyle ifade etmişti: "Artık Çin'de hâlâ Karl Marx'ın fikirlerine inanan pek kimse kalmadı."

Ekim 1992'de Çin Komünist Partisi'nin 14. Kongresi'nde –daha birkaç yıl öncesinde hayal bile edilemeyen bir adım olarak– resmi piyasa ekonomisi ilanı, Çin'in kapitalizme giden yolunda bir dönüm noktası teşkil etmiştir. Her ne kadar Parti işi merkezi iktisadi planlamayı tamamen terk etmeye kadar vardırılmamış olsa da, hepsi de devlet tarafından belirlenen hammaddeler, ulaşım hizmetleri ve sermaye mallarının fiyatları çarpıcı biçimde düşmüştü.

Buna paralel bir gelişme olarak da, kamu iktisadi teşekküllerini reforma tabi tutma girişimleri olmuştur. Daha önceleri tamamen kamu mülkiyetine tabi iken, artık özel vatandaşlar ve yabancı yatırımcıların da bu kuruluşlara ortak olmalarına izin verilmişti. Özelleştirme 1990'lı yıllarda hızla devam etmiş, bazı şirketler de borsaya açılmıştı. Yerel yönetimlerce başlatılan çok sayıda eşanlı özelleştirmeler ve IPO'lar söz konusu idi. Açıkça görülmüştü ki, çoğu kamu iktisadi teşekkülü rekabetçi şartlarda yaşayabilir durumda değildi.

Çin'deki ekonomik gelişmeler kanıtıyor ki, iktisadi büyümenin hızlanması –artan eşitsizlik buna eşlik etse bile– nüfusun çoğunluğunun yararınaydı. Bugün Çin'de ABD dışında dünyadaki öteki her ülkeden daha fazla sayıda milyarder vardır; Pekin bugün New York'tan daha çok milyardere evsahipliği yapmaktadır. Bu olgu, anti-kapitalist "sıfır-toplamlı düşünüş"e içkin, zenginlerin ancak yoksullardan bir şeyler alarak zengin olduğunu ileri süren safsatayı teyit etmektedir. Çin'de yüz milyonlarca insanın bugün çok daha iyi durumda olmasının sebebi, orada bunca milyoner ve milyarder olması gerçeğine rağmen değil, aksine tam da –Mao'nun ölümünden sonra– Deng Şiaoping'in şu talimatı sayesinde: "Bırakınız önce bazıları zengin olsun."

Deng ekonomik büyümeye öncelik vermekte haklıydı, bunu şu olgulardan görmek mümkündür: Çin'de son on yıllarda yoksulluğun en fazla azalmış olduğu bölgeler en hızlı ekonomik büyümenin yaşandığı bölgeler ile aynıdır. Çin ekonomisinin kesinlikle en zeki tahlilcisi olan Weiyang Zhang, Çin'in olağanüstü başarısının devletin oynadığı önemli rolün bir sonucu olduğu görüşünü reddetmektedir. Bu yanlış yorumlama şekli Batı'da yaygın olduğu gibi, bizzat Çin'de de giderek daha yaygın hale gelmekte olup, bazı politikacılar ile bilim adamları ülkenin başarısının açıklamasının belirli bir "Çin modeli"nde yattığına inanmaktadır. "Çin modelinin savunucuları yanılıyor, çünkü 'ona rağmen' ile 'onun sebebiyle'yi birbirine karıştırıyorlar. Çin, sınırsız devlet ve etkin olmayan geniş kamu sektörü *sebebiyle* değil, *ona rağmen* hızlı büyümüştür."³⁶

Esasen, Çin'in muazzam iktisadi büyümesinin arkasındaki itici güç,

- 804 Douthat, "Marx Rises Again" [Marx Yeniden Yükselişte], *The New York Times*, 19 Nisan 2014.
- 805 Žižek, "The Will Not to Know" [Bilmeme İradesi] <https://thephilosophicalsalon.com/the-will-not-to-know/>.
- 806 Žižek, "The Will Not to Know," <https://thephilosophicalsalon.com/the-will-not-to-know/>.
- 807 Žižek, *A Left that Dares* [Cüretkâr Sol], 6.
- 808 Žižek, *A Left that Dares*, 15.
- 809 Žižek, *A Left that Dares*, 12.
- 810 Žižek, *A Left that Dares*, 5.
- 811 Žižek, *A Left that Dares*, 14.
- 812 Ziegler, 121.
- 813 Ziegler, 116.
- 814 Ziegler, 126.
- 815 Ziegler, 36.
- 816 Hayek, *Constitution* [Anayasa], 113.
- 817 Hayek, "Kinds of Rationalism" [Rasyonalizm Türleri], 85.
- 818 Piketty, *Capital in the Twenty-First Century* [Yirmi Birinci Yüzyılda Kapital], 31.
- 819 Piketty, *Capital and Ideology* [Sermaye ve İdeoloji], 989.
- 820 Piketty, *Capital and Ideology*, 983.
- 821 Piketty, *Capital and Ideology*, 982.
- 822 Piketty, *Capital and Ideology*, 985.
- 823 Piketty, *Capital and Ideology*, 977, dipnot 17.
- 824 Piketty, *Capital and Ideology*, 982.
- 825 Piketty, *Capital and Ideology*, 988.
- 826 Piketty, *Capital and Ideology* [Sermaye ve İdeoloji], 974.
- 827 Piketty, *Capital and Ideology*, 975.
- 828 Piketty, *Capital and Ideology*, 994.
- 829 Piketty, *Capital and Ideology*, 994. Çıkış vergisinin daha ılımlı bir şekli Almanya'da ve birçok Batılı ülkede zaten var. Almanya'da bu, esas itibarıyla Dış Vergi Yasası'nın (AStG) 6. Bölümü'nde düzenlenmiştir.
- 830 Plumpe, *Das kalte Herz* [Soğuk Kalp], 2019.
- 831 Bu kampanya hakkında Batılı medya haberleri için, bkz. öm. <https://www.thetimes.co.uk/article/xi-promises-third-distribution-of-wealth-in-billionaire-crackdown-c9xxl5hsc>; <https://www.reuters.com/world/china/what-is-chinas-common-prosperity-drive-why-does-it-matter-2021-09-02/>
- 832 Krş. Hayek, *The Fatal Conceit* [Ölümcül Kibir].
- 833 Zitelmann, *The Power of Capitalism* [Kapitalizmin Gücü], vi-vii.
- 834 Krş. Hayek, *The Fatal Conceit*.
- 835 Krş. Zhang, "A paradigmatic change" [Paradigmatik Bir Değişim].
- 836 Krş. Kirzner.
- 837 Krş. Beinhocker, 9-10.
- 838 Krş. Hayek, *The Fatal Conceit* [Ölümcül Kibir].
- 839 Klein, 2.
- 840 Zhang, *The Logic of the Market* [Piyasanın Mantığı], 9-12.
- 841 Krş. Zhang, *The Origin of the Capitalist Firm* [Kapitalist Firmanın Kökeni].
- 842 Krş. Mises, *The Anti-Capitalistic Mentality* [Anti-Kapitalist Zihniyet], Birinci Bölüm.
- 843 Hayek, *The Constitution of Liberty* [Özgürlüğün Anayasası], 917-98.
- 844 Piyasalaşma puanları (oranları) gerek ulusal ve gerekse bölgesel düzeyde Pekin Ulusal Ekonomik Araştırma Enstitüsü tarafından derlenmektedir. Özel sektörün gelişmişliği endeksin beş bileşeninden biri olup, diğer dört (devlet-piyasa ilişkisi, mal piyasasının gelişimi, faktör piyasasının gelişimi ve aracı kurumların gelişimi ve yasal ortam) bileşenle sıkı bir şekilde ilişkilidir. Eldeki en son verilere göre 2016'da piyasalaşma puanı 1,29 (en düşük) ile 15,98 (en yüksek) arasında değişmektedir. Teknik tanımlar ve piyasalaşma puanının hesaplanması konusunda bkz. Wang et al (2017).
- 845 Zitelmann, *The Power of Capitalism* [Kapitalizmin Gücü], 129.
- 846 "Poverty headcount ratio at \$1.90 a day (2011 PPP) (% of population) | Data": data.worldbank.org. Erişim: 1 Haziran 2019.
- 847 Krş. Sowell, *Intellectuals and Society* [Aydınlar ve Toplum], Bölüm 3 ve *Discrimination and Disparities* [Ayrımcılık ve Eşitsizlikler], Bölüm 4.
- 848 Krş. Piketty, *Capital in the Twenty-First Century* [Yirmi Birinci Yüzyılda Kapital].
- 849 Schumpeter, *Theory of Economic Development* [İktisadi Gelişme Teorisi], 156.
- 850 Krş. Khor / Pencavel.
- 851 Krş. Zhang, *The Logic of the Market* [Piyasanın Mantığı], Bölüm 13.
- 852 Piyasalaşma ekonomik özgürlükle irtibatlıdır. Ülkeler arasında ekonomik özgürlük ile eşitsizlik arasındaki ilişki konusunda literatür birbirine zıt sonuçlar bulmuştur. Bennett ve Nikolaev (2017) önceki çalışmaların sonuçlarının seçilen ülke, dönem ve/veya kullanılan eşitsizlik ölçütüne duyarlı olduğunu tespit etmiştir. Bu literatürün detaylı tartışması bu makalenin temasının sınırlarını aşmaktadır.
- 853 Krş. Rubin, "Folk Economics" [Halk İktisadı] ve Zitelmann, *The Rich in Public Opinion* [Kamuoyunda Zenginler], Bölüm 5.
- 854 Krş. Schoeck, Bölüm 5.
- 855 Zhang, "Çin modeli görüşü olgusal olarak yanlıştır."
- 856 Zhang, "Çin'in müstakbel büyümesi yenilikçi girişimcilere bağlıdır."

KAYNAKLAR

- Almond, Gabriel A. *The Appeals of Communism*. Princeton: Princeton University Press, 1954.
- Altrichter, Helmut. *Kleine Geschichte der Sowjetunion 1917–1991*. Münih: Verlag C.H. Beck, 3rd Edition, 2007.
- Aly, Götz. *Hitler's Beneficiaries. Plunder, Racial War, and the Nazi Welfare State.*, New York: Metropolitan Books, 2006.
- Andreä, Johann Valentin. "Christianopolis. An Ideal State of the Seventeenth Century" in Held, Felix Emil (translator), *Johann Valentin Andreae's Christianopolis. An Ideal State of the Seventeenth Century*. Illinois: University of Illinois, 1914.
- Andrews, Nigel. *True Myths: The Life and Times of Arnold Schwarzenegger*. New York: Bloomsbury, 2003.
- Antweiler, Werner, Brian R. Copeland ve M. Scott Taylor. "Is Free Trade Good for the Environment?" Working Paper 6707. Cambridge: National Bureau of Economic Research, August 1998. <https://www.jstor.org/stable/2677817>
- Arendt, Hannah. *On Revolution*. Londra: Penguin Books, 1977.
- Arnott, Robert, William Bernstein ve Lillian Wu. "The Rich get Poorer: The Myth of Dynastic Wealth." *Cato Journal*, Vol. 35, No. 3, Fall 2015.
- Aron, Raymond. *Opium for Intellectuals*. New York: W.W. Norton & Company, Inc., 1962.
- Aslund, Anders. *Russia's Crony Capitalism. The Path from Market Economy to Kleptocracy*. New Haven ve Londra: Yale University Press, 2019.
- Auer, Dirk ve Nicolas Petit. "Two Systems of Belief About Monopoly: The Press vs. Antitrust." *Cato Journal* Vol. 39, No. 1 (Winter 2019), 99–132. <https://www.cato.org/sites/cato.org/files/serials/files/cato-journal/2019/2/cj-v39n1-7.pdf>.
- Ausubel, Jesse H. "The Return of Nature. How Technology Liberates the Environment." *The Breakthrough Journal*, May 12, 2015. <https://thebreakthrough.org/journal/issue-5/the-return-of-nature>.
- Baader, Roland. *Geld, Gold und Gottspieler. Am Vorabend der nächsten Wirtschaftskrise*. Gräfelfing: Resch Verlag, 2004.
- Baader, Roland. *Geldsozialismus. Die wirklichen Ursachen der neuen globalen Depression*. Gräfelfing: Resch Verlag, 2010.
- Baberowski, Jörg. *Der rote Terror. Die Geschichte des Stalinismus, Third Edition*. Frankfurt am Main: Fischer Taschenbuch, 2014.
- Baberowski, Jörg. *Scorched Earth: Stalin's Reign of Terror*. Stanford: Yale University Press, 2016.
- Backhaus, Julien. *Ego. Gewinner sind gute Egoisten*. Münih: Finanzbuch Verlag, 2020.
- Banken, Ralf. *Hitlers Steuerstaat. Die Steuerpolitik im Dritten Reich*. Berlin and Boston: De Gruyter, 2018.
- Barkai, Avraham. *Nazi Economics: Ideology, Theory, and Policy*. New Haven: Yale University Press, 1990.
- Bartels, Larry M. *Unequal Democracy. The Political Economy of the New Gilded Age, Second Edition*. Princeton and Oxford: Russel Sage Foundation New York, Princeton University Press, 2016.
- Beinhocker, William Oliver. *The Origin of Wealth: Evolution, Complexity and Radical Remaking of Economics*. Boston: Harvard Business School Press, 2006.
- Beleites, Michael. *Dicke Luft: Zwischen Ruß und Revolte. Die unabhängige Umweltbewegung in der DDR*. Leipzig: Evangelische Verlagsanstalt, 2016.
- Benjamin, Walter. "Capitalism as Religion." *The Frankfurt School on Religion. Key Writings by the Major Thinkers*. Eduardo Mendietta (ed) içinde. New York ve Londra: Routledge, 2005, 259–262.
- Bernstein, William J. ve Grover Gardner. *The Birth of Plenty (Vol. 165)*. New York: McGraw-Hill, 2004.
- Bierling, Stephan. *Geschichte des Irakkrieges. Der Sturz Saddams und Amerikas Albraum im Mittleren Osten*, Verlag C.H. Beck, Münih, 2010.
- Biss, Eula. *Having and Being Had*. New York: Riverhead Books, 2020.
- Boldt, Klaus. "Top-Manager Reitzle wirft Bundesregierung bei Corona-Politik Versagen vor." *Die Welt*, April 3, 2021. <https://www.welt.de/wirtschaft/article229695277/Corona-Politik-Wolfgang-Reitzle-uebt-scharfe-Kritik-an-Bundesregierung.html>
- Bookstaber, Richard. *A Demon of Our Own Design: Markets, Hedge Funds, and the Perils of Financial Innovation*. Hoboken: John Wiley & Sons, Inc., 2007.
- Bourdieu, Pierre. *Distinction: A Social Critique of the Judgement of Taste*. Abingdon: Routledge, 2010.
- Bourne, Ryan. "Is This Time Different? Schumpeter, the Tech Giants, and Monopoly Fatalism." *Cato Institute, Policy Analysis, June 17, 2019, No. 872*.
- Braudel, Fernand. *Civilization and Capitalism, 15th-18th Century, Vol. I: The Structures of Everyday Life*. Londra: William Collins Sons & Co Ltd, 1985.
- Braunthal, Julius. *History of the International. Volume 1: 1864–1914*. New York: Frederick A. Praeger Publishers, 1967.
- Brecht, Bertolt. "Alfabet" (1934) in *The Collected Poems of Bertolt Brecht, translated by David Constantine and Tom Kuhn*. New York: Liveright, 2018.
- Briesen, Detlef. *Warenhaus, Massenkonsum und Sozialmoral. Zur Geschichte der Konsumkritik im 20. Jahrhundert*. Frankfurt: Campus Verlag, 2001.
- Brook, Yaron ve Don Watkins. *Free Market Revolution. How Ayn Rand's Ideas Can End Big Government*. Santa Ana: Ayn Rand Institute, Palgrave Macmillan, 2012.
- Bucharin, Nikolai. *Imperialism and World Economy*. Londra: Martin Lawrence Limited, 1929.
- Bultmann, Daniel. *Inside Cambodian Insurgency. A Sociological Perspective on Civil Wars and Conflict*. Londra ve New York: Taylor & Francis, 2016.
- Bultmann, Daniel. *Kambodscha unter den Roten Khmer. Die Erschaffung des perfekten Sozialisten*. Paderborn: Brill | Schöningh, 2017.
- Campanella, Tommaso. *The City of the Sun in Ideal Commonwealths: Comprising More's Utopia, Bacon's New Atlantis, Campanella's City of the Sun, and Harrington's Oceans*. New York: The Colonial Press, 1901.
- Carey, John. *The Intellectuals and the Masses. Pride and Prejudice Among the Literary Intelligentsia, 1880–1939.*, New York: St. Martin's Press, 1993.

- Chandler, David P. vd. *Pol Pot Plans the Future: Confidential Leadership Documents from Democratic Kampuchea, 1976–1977*. New Haven: Yale University South East Asia Studies, 1988.
- Chang, Jung ve Jon Halliday. *Mao: The Unknown Story*. Londra: Jonathan Cape, 2005.
- Charles, Ray ve David Ritz. *Brother Ray. Ray Charles' Own Story*. Cambridge: Da Capo Press, 2004.
- Chomsky, Noam. *Requiem for the American Dream. The 10 Principles of Concentration of Wealth & Power*. New York: Seven Stories Press, 2015.
- Chomsky, Noam. Interviewed by Christopher Cramer for *Pressenza International Press Agency*, May 1, 2018. <https://www.pressenza.com/2018/05/noam-chomsky-discusses-iraq/>.
- Clark, A.C. *The Revolutionary Has No Clothes. Hugo Chávez's Bolivarian Farce*. New York ve Londra: Encounter Books, 2009.
- Cobden, Richard. "On the Total and Immediate Repeal of the Corn Laws." *The National Review*, Volume X, September To February 1887–8. Londra: 1888.
- Collier, Paul. *The Bottom Billion: Why the Poorest Countries Are Failing and What Can Be Done about It*. Oxford: Oxford University Press, 2007.
- Collier, Paul. *The Future of Capitalism: Facing the New Anxieties*. New York: Penguin, 2019.
- Collier, Paul ve John Kay. *Greed Is Dead: Politics After Individualism*. Londra: Allan Lane, 2020.
- Commission of the Central Committee of the Communist Party of the Soviet Union. *History of the Communist Party of the Soviet Union (Bolsheviks): Short Course*. Moskova: Foreign Languages Publishing House, 1945.
- Courtois, Stéphane, Nicolas Werth, Jean-Louis Panné, Andrzej Paczkowski, Karel Bartosek ve Jean-Louis Margolin. *The Black Book of Communism. Crimes, Terror, Repression*. Cambridge: Harvard University Press, 1999.
- Cowen, Tyler. *Big Business. A Love Letter to an American Anti-Hero*. New York: St. Martin's Press, 2019.
- Davies, William. "The Last Global Crisis didn't Change the World. But This one Could." *The Guardian*, March 24, 2020. <https://www.theguardian.com/commentisfree/2020/mar/24/coronavirus-crisis-change-world-financial-global-capitalism>
- Deaton, Angus. *The Great Escape. Health, Wealth ve the Origins of Inequality*. Princeton and Oxford: Princeton University Press, 2013.
- Delsol, Jean-Philippe, Nicolas Lecaussin ve Emmanuel Martin (eds.). *Anti-Piketty: Capital for the 21st Century*. Washington: Cato Institute, 2017.
- Delsol, Jean-Philippe. "The Great Process of Equalization of Conditions." Delsol, Jean-Philippe, Nicolas Lecaussin ve Emmanuel Martin (eds.). *Anti-Piketty: Capital for the 21st Century* içinde. Washington: Cato Institute, 2017, 5–18.
- Dikötter, Frank. *Mao's Great Famine: The History of China's Most Devastating Catastrophe, 1958–62*. Londra ve New York: Bloomsbury, 2010.
- Dikötter, Frank. *The Cultural Revolution. A People's History. 1962–1976*. Londra, Oxford, New Delhi ve Sydney: Bloomsbury Press, 2017.
- DiLorenzo, Thomas J. *How Capitalism Saved America. The Untold History of Our Country, from the Pilgrims to the Present*. New York: Crown Forum, 2004.
- Dimitrov, Georgi. "The Fascist Offensive and the Tasks of the Communist International in the Struggle of the Working Class against Fascism." Main report delivered at the Seventh World Congress of the Communist International on August 2, 1935. https://www.marxists.org/reference/archive/dimitrov/works/1935/08_02.htm.
- Documents of the 22nd Congress of the Communist Party of the Soviet Union, October 17–31, 1961*. Moskova: Foreign Language Publishing House, 1961.
- Douthat, Ross. "Marx Rises Again." *The New York Times*, April 19, 2014.
- Duhm, Dieter. *Angst im Kapitalismus. Zweiter Versuch der gesellschaftlichen Begründung zwischenmenschlicher Angst in der kapitalistischen Warengesellschaft*. Lampertheim: Verlag Kübler KG, 11th Edition, 1975.
- Duhm, Dieter. *Warenstruktur und zerstörte Zwischenmenschlichkeit. Zur politökonomischen Begründung der psychischen Situation des Individuums im Kapitalismus*. Cologne: Verlag Rolf Horst, 1975.
- Easterlin, Richard A., "Does economic growth improve the human lot? Some empirical evidence." David, Paul A. ve Melvin Reder (eds.). *Nations and Households in Economic Growth* içinde. Palo Alto: Stanford University Press, 1974, 90–125.
- Easton, George. "Labour's manifesto is more Keynesian than Marxist." *The New Statesman*, June 2015.
- Edelman. *Edelman Trust Barometer 2020*. <https://www.edelman.com/trust/2020-trust-barometer>.
- Edwards, Chris ve Ryan Bourne. "Exploring Wealth Inequality." *Cato Institute Policy Analysis*, November 5, 2019, No. 881. <https://www.cato.org/sites/cato.org/files/2020-01/pa-881-updated-2.pdf>
- Engels, Frederick. *The Condition of the Working Class in England 1820–1895*. Oxford: Oxford University Press, 1999. [Türkçesi: Engels, Friedrich, İngiltere'de Emekçi Sınıfların Durumu, Çev. Oktay Emre, 2. Basım, İstanbul: Ayrıntı, 2019.]
- Engels, Frederick. "Socialism: Utopian and Scientific." Marx, Karl ve Frederick Engels. *Selected Works, Vol. III* içinde. Moskova: Progress Publishers, 1970, 115–151.
- Erhard, Ludwig. *Wohlstand für Alle*, 8th Edition. Düsseldorf: Econ Verlag, 1964.
- Falter, Jürgen W. *Hitlers Parteigenossen. Die Mitglieder der NSDAO 1919–1945*. Frankfurt and New York: Campus Verlag, 2020.
- Federal Government of the Federal Republic of Germany (Bundesregierung der Bundesrepublik Deutschland). *Lebenslagen in Deutschland. Der Sechste Armuts- und Reichtumsbericht der Bundesregierung, Kurzfassung*. May 2021.
- Federal Foundation for Coming to Terms with the GDR's Past (Bundesstiftung Aufarbeitung), Bericht 1990: <https://deutsche-einheit-1990.de/ministerien/muner/verschmutzung/>.
- Ferguson, Niall. *The Pity of War. Explaining World War I*. New York: Basic Books, 1999.
- Feshbach, Murry ve Alfred Friendly Jr. *Ecocide in the USSR. Health and Nature Under Siege*. New York: Basic Books, 1992.
- Fink, Alexander ve Kalle Kappner. "Globale Armut: Positive Entwicklung, negative Einschätzung." [de.irefeurope.org](https://de.irefeurope.org/Diskussionsbeiträge/Artikel/article/Globale-Armut-Positive-Entwicklung-negative-Einschätzung). <https://de.irefeurope.org/Diskussionsbeiträge/Artikel/article/Globale-Armut-Positive-Entwicklung-negative-Einschätzung> içinde.
- Fink, Alexander, Alexander Mengden ve Fabian Kurz. "Umweltdesaster DDR: Bitteres aus Bitterfeld." *IREF*, August 16, 2019. <https://de.irefeurope.org/Diskussionsbeiträge/Artikel/article/Umweltdesaster-DDR-Bitteres-aus-Bitterfeld>.
- Follett, Andrew. "7 Enviro Prediction From Earth Day 1970 That Were Just Dead Wrong." April 22, 2016. <https://dailycaller.com/2016/04/22/7-enviro-predictions-from-earth-day-1970-that-were-just-dead-wrong/>
- Foster, George M. "The Anatomy of Envy: A Study in Symbolic Behavior." *The University of Chicago Press Journals*, Vol. 13, No. 2 içinde, April 1972, 165–202.
- Frankfurter Allgemeine Zeitung*. "Doppelt so viele Unternehmer im neuen Bundestag."

- September 30, 2017. <https://www.faz.net/aktuell/wirtschaft/deutlich-mehr-unternehmer-im-bundestag-15225816.html>
- Friedman, Milton. *Capitalism and Freedom*. Chicago: The University of Chicago Press, 1962.
- Galbraith, John Kenneth. *The Affluent Society. Fortieth Anniversary Edition*. Boston: Houghton Mifflin Company, 1998.
- Gallegos, Raúl. *Crude Nation. How Oil Riches Ruined Venezuela*. Dulles: Potomac Books, University of Nebraska Press, 2016.
- Gartzke, Erik. "The Capitalist Peace." *American Journal of Political Science*, Vol. 51, No. 1, January 2007, 166–191. <https://www.jstor.org/stable/4122913>.
- Gartzke, Erik ve Joseph Hewitt. "International Crises and the Capitalist Peace." *International Interactions*, 36:2, May 18, 2010, 115–45. <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/03050621003784846>.
- Gassmann, Michael. "Ewige Allmacht? Plötzlich wankt Amazons Monopol." *Die Welt*, February 6, 2021. <https://www.welt.de/wirtschaft/plus225775833/D2C-Trend-Amazon-muss-um-sein-Monopol-fuerchten.html>.
- Gates, Bill. *How to Avoid a Climate Disaster. The Solutions We Have and the Breakthroughs We Need*. Londra: Allen Lane, 2021.
- Gilens, Martin. *Affluence & Influence. Economic Inequality and Political Power in America*. New York, Princeton and Oxford: Russell Sage Foundation, Princeton University Press, 2012.
- Götz, Norbert. "Die nationalsozialistische Volksgemeinschaft im synchronen und diachronen Vergleich." Detlef Schmiechen-Ackermann (ed.). "Volksgemeinschaft": Mythos, wirkungsmächtige soziale Verheißung oder soziale Realität im „Dritten Reich“? Zwischenbilanz einer kontroversen Debatte içinde. Paderborn: Ferdinand Schöningh Verlag, 2012, 55–68.
- Graw, Ansgar. *Die Grünen an der Macht. Eine kritische Bilanz*. MüniH: Finanzbuch Verlag, 2020.
- Gray, John. "The Violent Visions of Slavoj Žižek." *New York Review of Books*, July 12, 2012, 23. <https://www.nybooks.com/articles/2012/07/12/violent-visions-slavoj-zizek/>.
- Greenspan, Alan. *The Age of Turbulence. Adventures in a New World*. New York: Penguin Books, 2007.
- Greenwald, Igor. "Is Capitalism Dying?" in Forbes.com, January 7, 2013. <https://www.forbes.com/sites/igorgreenwald/2013/01/07/is-capitalism-dying/?sh=4fe3cc432820>.
- Hagemann, Harald. "Schumpeter und die Weltwirtschaftskrise: Die Vorzüge schlechter Zeiten oder eine pathologische Depression?" Frambach, Hans, Norbert Koubek, Heinz D. Kurz ve Reinhard Pfriem. *Schöpferische Zerstörung und der Wandel des Unternehmertums. Zur Aktualität von Joseph A. Schumpeter* içinde. Marburg: Metropolis Verlag, 2019, 433–454.
- Hartmann, Michael. *The Sociology of Elites*. New York: Routledge, 2006.
- Hayek, F. A. ve W. W. Bartley III (ed.). *The Fatal Conceit: The Errors of Socialism*. Londra: Routledge, 1988.
- Hayek, Friedrich August von. *The Road to Serfdom*. Chicago: University of Chicago Press, 1944.
- Hayek, Friedrich August von. "Kinds of Rationalism." Hayek, Friedrich August von. *Studies in Philosophy, Politics, and Economics* içinde. Chicago: The University Press of Chicago, 1967.
- Hayek, Friedrich August von. *The Constitution of Liberty, The Definitive Edition*. Londra: The University of Chicago Press, 2011.
- Hecken, Thomas. *Das Versagen der Intellektuellen. Eine Verteidigung des Konsums gegen seine deutschen Verächter*. Bielefeld: transcript Verlag, 2010.
- Heller, Eva. *Wie Werbung wirkt: Theorien und Tatsachen*. Frankfurt: Fischer Taschenbuch Verlag, 1996.
- Heuer, Steffan. "Die Einfalt der Vervielfältiger." *brand eins*, Heft 2/2001. <https://www.brandeins.de/magazine/brand-eins-wirtschaftsmagazin/2001/organisation/die-einfalt-der-vervielfaeltiger>.
- Higginbotham, Adam. *Midnight in Chernobyl. The Untold Story of the World's Greatest Nuclear Disaster*. Londra: Corgi Books, 2019.
- Hollander, Paul. *From Benito Mussolini to Hugo Chávez. Intellectuals and a Century of Political Hero Worship*. Cambridge: Cambridge University Press, 2016.
- Horkheimer, Max. "The Jews and Europe." Bronner, Steven Eric ve Douglas MacKay Kellner (eds.). *Critical Theory and Society: A Reader* içinde. New York: Routledge, 1989.
- Imhoff, Roland ve Martin Bruder. "Speaking (Un-)Truth to Power: Conspiracy Mentality as A Generalised Political Attitude." *European Journal of Personality* 28(1), January 2014, 25–43.
- Jäger, Thomas ve Rasmus Beckmann (eds.). *Handbuch Kriegstheorien*. Wiesbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaften, Springer Fachmedien, 2011.
- Jungbluth, Rüdiger. *Die Oetkers. Geschäfte und Geheimnisse der bekanntesten Wirtschaftsdynastie Deutschlands*. Frankfurt und New York: Bastei Lübbe Verlag, 2004.
- Kahneman, Daniel ve Angus Deaton. "High income improves evaluation of life but not emotional well-being." *Proceedings of the National Academy of Sciences* 107 (2010), 16489–16493.
- Kamarck, Elaine. "If money can't buy you votes, what can it buy? Lessons from Michael Bloomberg's 2020 run." *Brookings*, March 5, 2020. <https://www.brookings.edu/blog/fixgov/2020/03/05/if-money-cant-buy-you-votes-what-can-it-buy-lessons-from-michael-bloombergs-2020->
- Kelley, Jonathan ve M.D.R. Evans. "Societal inequality and individual subjective well-being: Results from 68 societies and over 200.000 individuals, 1981–2008." *Social Science Research* 62 (2016), 1–23. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/28126092/>.
- Kepplinger, Hans Mathias. *Risikofallen und wie man sie vermeidet*. Cologne: Herbert von Halem Verlag, 2021.
- Khor, N. ve J. Pencavel, J. "Income mobility of individuals in China and the United States." *Economics of Transition*, 14 (3), 2006, 417–458.
- Killingsworth, Matthew, A. "Experienced well-being rises with income, even above \$75,000 per year." *PNAS Vol. 118 No. 4 e2016976118*, January 26, 2021. <https://doi.org/10.1073/pnas.2016976118>
- Kirzner, Israel M. *Competition and Entrepreneurship*. Londra ve Chicago: The University of Chicago Press, 1973.
- Klein, Naomi. *This Changes Everything: Capitalism vs. The Climate*. New York: Simon & Schuster, 2019.
- Knabe, Hubertus. "Klimakiller DDR." September 19, 2019. <https://hubertus-knabe.de/klimakiller-ddr/>
- Knight, Damien ve Harry McCreddie. "Understanding the 'facts' about top pay." Shackleton, J.R. (ed.), *Top Dogs & Fat Cats. The Debate on High Pay* içinde. Londra: Institute of Economic Affairs, 2019, 40–56.

- Koch, Thomas. "Wirkt Werbung überhaupt nicht? Oder nur falsch?" *Wirtschaftswoche*, March 2, 2021. <https://www.wiwo.de/unternehmen/dienstleister/werbesprech-wirkt-werbung-ueberhaupt-nicht-oder-nur-falsch/26962092.html>.
- Koenen, Gerd. *Die Farbe Rot. Ursprünge und Geschichte des Kommunismus*. Münih: Beck Verlag, 2017.
- König, Wolfgang. *Kleine Geschichte der Konsumgesellschaft. Konsum als Lebensform der Moderne*. Stuttgart: Franz Steiner Verlag, 2008.
- König, Wolfgang. *Geschichte der Wegwerfgesellschaft. Die Kehrseite des Konsums*. Stuttgart: Franz Steiner Verlag, 2019.
- Koestler, Arthur. In Crossmann, Richard (ed.), *The God That Failed. Six Studies in Communism*. New York: Harper Collins, 1950.
- Kreutzer, Ralf T. ve Karl-Heinz Land. *Dematerialisierung. Die Neuverteilung der Welt in Zeiten des digitalen Darwinismus*. Cologne: Future Vision Press, 2015.
- Krugman, Paul. "Oligarchy, American Style." *The New York Times*, November 3, 2011. <https://www.nytimes.com/2011/11/04/opinion/oligarchy-american-style.html>.
- Kürschner, Jens. *Unterschwellige Werbung als Priming-Instrument. Eine Untersuchung*. Norderstedt: Grin Verlag, Books on Demand, 2012.
- Lawson, Neal. "Do we want to shop or to be free? We'd better choose fast." *The Guardian*, August 2, 2009. <https://www.theguardian.com/commentisfree/2009/aug/02/consumerism-society-shopping>.
- Lee, Felix. *Macht und Moderne. Chinas großer Reformator Deng Xiaoping. Die Biographie*. Berlin: Rotbuch Verlag, 2014.
- Lenin, Vladimir Ilyich. *Imperialism, The Highest Stage of Capitalism*. Moskova: Foreign Languages Publishing House, undated.
- Lenin, Vladimir Ilyich. "How to Organize Competition?" *Selected Works Vol. II* içinde. Moskova: Foreign Language Publishing House, 1947, 256–263.
- Lenin, Vladimir Ilyich. "The Famine (A Letter to the Workers of Petrograd)." *Selected Works Vol. II* içinde. Moskova: Foreign Language Publishing House, 1947, 345–351.
- Lenin, Vladimir Ilyich. "What Is To Be Done?" Lenin, Vladimir Ilyich. *Collected Works, Volume 5* içinde. Moskova: Foreign Languages Publishing House, 1961, 347–531.
- Lenin, Vladimir Ilyich. "The State and Revolution. The Marxist Theory of the State & the Tasks of the Proletariat in the Revolution." Lenin, V.I. *Collected Works, Volume 25, June–September 1917* içinde, Moskova: Progress Publishers, 1964, 381–492.
- Lenin, Vladimir Ilyich. "The New Economic Policy And The Tasks Of The Political Education Departments." *V. I. Lenin Collected Works, Vol. 33, August 1921 – March 1923, 2nd English Edition* içinde. Moskova: Progress Publishers, 1965, 60–79.
- Liebowitz, Stan J. ve Stephen E. Margolis. *Winners, Losers & Microsoft. Competition and Antitrust in High Technology*. Oakland: The Independent Institute, 1999.
- Lindert, Peter H. ve Jeffrey G Williamson. "English Workers' Living Standards During the Industrial Revolution: A New Look." Mokyr, Joel (ed.), *The Economics of the Industrial Revolution* içinde. New York: Routledge, 2011, 177–205.
- Lommel, Cookie. *Schwarzenegger. A Man with a Plan*. Münih ve Zürich: Heyne Verlag, 2004.
- Lundberg, Ferdinand. *The Rich and the Super-Rich. A Study in the Power of Money Today*. New York: Lyle Stuart, 1968.
- Luxemburg, Rosa. *Gesammelte Werke, Vol. 5: Ökonomische Schriften*. Berlin: Karl Dietz Verlag, 1975.
- Maddison, Angus. *Contours of the World Economy 1–2030 AD, Essays in Macro-Economic History*. New York: Oxford University Press, 2007.
- Maier, Hans. *Politische Religionen. Die totalitären Regime und das Christentum*. Freiburg, Basel and Viyana: Herder Verlag, 1995.
- Maier, Hans (ed.). *Totalitarismus und Politische Religionen. Band III: Deutungsgeschichte und Theorie*. Paderborn: Schöningh Verlag, 2003.
- Mao Tsetung [Zedung]. *Quotations from Chairman Mao Tsetung*. Peking: Foreign Languages Press, 1972.
- Marcuse, Herbert. *One-Dimensional Man: Studies in the Ideology of Advanced Industrial Society*. Boston: Beacon Press, 1964.
- Margolin, Jean-Louis. "Cambodia: The Country of Disconcerting Crimes" in Courtois, Stéphane, Nicolas Werth, Jean-Louis Panné, Andrzej Paczkowski, Karel Bartosek ve Jean-Louis Margolin. *The Black Book of Communism: Crimes, Terror, Repression*. Cambridge: Harvard University Press, 1999, 577–635.
- Marx, Karl. *A Contribution to the Critique of Political Economy*. Moskova: Progress Publishers, 1970.
- Marx, Karl. "Critique of the Gotha Programme." Marx, Karl ve Frederick Engels. *Selected Works in Three Volumes. Vol. III* içinde. Moskova: Progress Publishers, 1973, 9–30
- Marx, Karl. *Grundrisse. Foundations of the Critique of Political Economy*. Harmondsworth: Penguin Books, 1973.
- Marx, Karl. *Capital. Volume I: A Critique of Political Economy (Penguin Classics)*. Londra: Penguin Books, 1976.
- Marx, Karl. *Capital. Volume III*. Moskova: Progress Publishers, undated.
- Marx, Karl. "Toward a Critique of Hegel's Philosophy of Right." Lawrence, Hugh (ed.). *Karl Marx Selected Writings* içinde. Indianapolis: Hackett Publishing Company, Inc., 1994, 27–39.
- Marx, Karl ve Frederick Engels. *Selected Works in Three Volumes. Vol. III*. Moskova: Progress Publishers, 1973.
- Mavragani, Amaryllis, Ioannis E. Nikolaou ve Konstantino P. Tsagarakis. "Open Economy, Institutional Quality ve Environmental Performance: A Macroeconomic Approach." *Sustainability* 2016, 8, 601, 1–13.
- McAfee, Andrew. *The Surprising Story of How We Learned to Prosper Using Fewer Resources – and What Happens Next*. New York: Scribner, 2019.
- McCloskey, Deirdre Nansen ve Art Carden. *Leave Me Alone and I'll Make You Rich. How the Bourgeois Deal Enriched the World*. Londra ve Chicago: The University of Chicago Press, 2020.
- McDermott, Kevin ve Jeremy Agnew. *The Comintern: A History of International Communism from Lenin to Stalin*. Londra: Macmillan Press, 1996.
- McKenzie, Richard B., ve Dwight R. Lee. *In Defense of Monopoly. How Market Power Fosters Creative Production*. Ann Arbor: The University of Michigan Press, 2008.
- Medvedev, Zhores A. "Environmental Destruction of the Soviet Union." *The Ecologist*, Vol. 20, No. 1, January/February 1990.
- Meissner, Gerd. *SAP – Die heimliche Software-Macht. Wie ein mittelständisches Unternehmen den Weltmarkt erobert*. Hamburg: Hoffmann und Campe, 1997.
- Melcher, Jacqueline. "Kinderarbeit: Alarmierende Entwicklung laut UN-Studie." *FAZ*, June 10, 2021: <https://www.faz.net/aktuell/wirtschaft/kinderarbeit-alarmierende-entwicklung-laut-un-studie-17380670.html>.
- Meltzer, Allan H. *Why Capitalism?* New York: Oxford University Press, NY, 2012.
- Méndez, Daniel Fernández. "The Real Relationship Between Capitalism and the Environment." December 1, 2018: <https://mises.org/ko/wire/real-relationship-between-capitalism-and-environment>

- Miller, Terry, Anthony B. Kim ve James M. Roberts. *2021 Index of Economic Freedom*. Washington: The Heritage Foundation, 2021.
- Mises, Ludwig von. *Socialism: An Economic and Sociological Analysis*. Indianapolis: Liberty Fund, 1981. [Türkçesi: Sosyalizm: İktisadi ve Sosyolojik Bir Tahlil, Çev. Y. Şahin, Ankara: Liberte, 2007.]
- Mises, Ludwig von. *The Anti-Capitalistic Mentality*. Indianapolis: Liberty Fund, 1972. [Türkçesi: Anti Kapitalist Zihniyet, Çev. Y. Şahin, Ankara: Liberte, 2004.]
- More, Thomas. *The Utopia of Thomas More*. New York: The MacMillan Company, 1912.
- Moyo, Dambisa. *Dead Aid. Why Aid is not working and How There Is A Better Way for Africa*. New York: Farrar, Straus and Giroux, 2009.
- Mueller, John. "Capitalism, Peace, and the Historical Movement of Ideas." *International Interactions*, 36, 2010, 169–184.
- Neffe, Jürgen. *Marx. Der Unvollendete*. Münih: C. Bertelsmann, 3rd Edition, 2017.
- Neubauer, Alexander. *Ökofimmel. Wie wir versuchen, die Welt zu retten – und was wir damit anrichten*. Berlin: Deutsche Verlags Anstalt, 2012.
- Neuhäuser, Christian. *Reichtum als moralisches Problem*. Berlin: Suhrkamp Verlag, 2018.
- Niemietz, Kristian. "Der Mythos vom Globalisierungsverlierer. Armut im Westen." Hoffmann, Christian ve Pierre Bessard (eds.). *Das Ende der Armut. Chancen einer globalen Marktwirtschaft* içinde. Zürih: Liberales Institut Zürih, 2012, 141–159.
- Niemietz, Kristian. *Socialism. The Failed Idea That Never Dies*. Londra: Institute of Economic Affairs, 2019.
- Niskanen, William A. ve Stephan Moore. "Supply-Side Tax Cuts and the Truth about the Reagan Economic Record." *Cato Policy Analysis*, October 22, 1996.
- Nocun, Katharina ve Pia Lamberty. *Fake Facts. Wie Verschwörungstheorien unser Denken bestimmen*. Cologne: Bastei Lübbe, 2020.
- Norberg, Johan. *In Defense of Global Capitalism*. Washington: CATO Institute, 2003.
- Norberg, Johan. *Financial Fiasco. How America's Infatuation with Homeownership and Easy Money Created the Economic Crisis*. Washington: CATO Institute, 2009.
- Norberg, Johan. *Progress: Ten Reasons to Look Forward to the Future*. Londra: Oneworld Publications, 2017.
- Ogilvy, David. *Confessions of an Advertising Man*. Londra: Atheneum, 1963.
- Oxford Poverty & Human Development Initiative, Global MPI 2021.
- Page, Benjamin I. ve Martin Gilens. *Democracy in America? What Has Gone Wrong and What We Can Do About It*. Chicago ve Londra: The University of Chicago Press, 2017.
- Page, Benjamin I., Larry M. Bartels ve Jason Seawright. "Democracy and the Policy Preferences of Wealthy Americans." *Cambridge University Press Perspectives on Politics, March 2013, Vol. 11, No. 1*.
<https://www.cambridge.org/core/journals/perspectives-on-politics/article/abs/democracy-and-the-policy-preferences-of-wealthy-americans/B783EEF6785FEE093198ABED8D2C3D61>.
- Palmer, Tom G. "Foreword." Delso, Jean-Philippe, Nicolas Lecaussin ve Emmanuel Martin (eds.). *Anti-Piketty: Capital for the 21st Century* içinde. Washington: Cato Institute, 2017, xi–xvi.
- Pasolini, Pier Paolo. "A Challenge to Television Network Executives." *Corriere della Sera*, December 9, 1973.
- Pasolini, Pier Paolo. "Open Letter to Italo Calvino: From Pasolini—What I Feel Nostalgic About." *Paese Sera*, July 8, 1974.
- Pasolini, Pier Paolo. "Don't Be Afraid To Have a Heart." *Corriere della Sera*, March 10, 1975.
- Petit, Nicolas. *Big Tech and The Digital Economy. The Moligopoly Scenario*. Oxford: Oxford University Press, 2020.
- Pettinger, Tejvan. "Advantages and Disadvantages of Monopolies." *Economics Help*, October 4, 2020.
<https://www.economicshelp.org/blog/265/economics/are-monopolies-always-bad/>.
- Petzina, Dieter. *Autarkiepolitik im Dritten Reich. Der nationalsozialistische Vierjahresplan*. Stuttgart: dva, 1968.
- Piketty, Thomas. *Capital in the Twenty-First Century*. Cambridge: The Belknap Press of Harvard University Press, 2014.
- Piketty, Thomas. *Capital and Ideology*. Cambridge: The Belknap Press of Harvard University Press, 2020.
- Pinker, Steven. *Enlightenment Now. The Case For Reason, Science, Humanism, and Progress*. New York: Viking, 2018.
- Plumpe, Werner. *Das kalte Herz. Kapitalismus: Die Geschichte einer andauernden Revolution*. Berlin: Rowohlt Verlag, 2019.
- Plumpe, Werner. "Die Logik des modernen Krieges und die Unternehmen: Überlegungen zum Ersten Weltkrieg." *Jahrbuch für Wirtschaftsgeschichte 2015; 56 (2)* içinde, 325–357.
- Polleit, Thorsten. *Der Antikapitalist. Ein Weltverbesserer, der keiner ist*. Münih: Finanzbuch Verlag, 2020.
- Pollock, Frederick. "Is National Socialism a New Order?" *Zeitschrift für Sozialforschung* 9.3 (1941), 440–455.
- Ponciano, Jonathan. "The Forbes 400 Self-Made Score: From Silver Spooners To Bootstrappers." *Forbes.com*, September 8, 2020. <https://www.forbes.com/sites/jonathanponciano/2020/09/08/self-made-score/?sh=6a41b14d41e4>.
- Pope Francis. "Encyclical Letter Laudato Si' of the Holy Father Francis on Care For Our Common Home." 2015. https://www.vatican.va/content/francesco/en/encyclicals/documents/papa-francesco_20150524_enciclica-laudato-si.html.
- Prakash, Siddharth, Günther Dehoust, Martin Gsell, Tobias Schleicher ve Rainer Stamminger. *Einfluss der Nutzungsdauer von Produkten auf ihre Umweltwirkung: Schaffung einer Informationsgrundlage und Entwicklung von Strategien gegen 'Obsoleszenz.'* Dessau-Roßlau: Umweltbundesamt, 2016. <https://www.umweltbundesamt.de/publikationen/einfluss-der-nutzungsdauer-von-produkten-auf-ihre-1>.
- Rabbinbach, Anson, "Anti-Totalitarianism as Anti-Communism." Frei, Norbert and Dominik Rigoll (eds.). *Weltanschauung und Politik in Deutschland, Europa und den USA* içinde. Berlin: Wallstein Verlag, 2017.
- Rand, Ayn. *The Virtue of Selfishness. A New Concept of Egoism*. New York: Signet, 1964.
- Rand, Ayn. "America's Persecuted Minority." *Capitalism: The Unknown Ideal (50th Anniversary Edition). With Additional Articles by Nathaniel Branden, Alan Greenspan, and Robert Hessen* içinde. New York: New American Library, 1967, 40–62.
- Ravier, Adrian ve Peter Lewin. "The Subprime Crisis." *Quarterly Journal of Austrian Economics, Vol. 15, No. 1*, 2012, 45–74.
- Reich, Wilhelm. *Character Analysis. Third Enlarged Edition*. New York: Pocket Books, 1976.
- Rhonheimer, Martin. "Ludwig Erhards Konzept der sozialen Marktwirtschaft und seine

- wettbewerbstheoretischen Grundlagen." *Zeitschrift für Marktwirtschaft und Ethik* 5 (2), 2017, 83–106.
- Rhonheimer, Martin. "Politik für den Menschen braucht weder 'christlich' noch 'sozial' zu sein." Rausch, Bettina ve Simon Varga. *Christlich-soziale Signaturen. Grundlagen einer politischen Debatte* içinde. Viyana: yeni edisyon, 2020, 215–246.
- Ries, Al ve Laura Ries. *The Fall of Advertising and the Rise of PR*. New York: HarperCollins, 2002.
- Rosdolsky, Roman. *The Making of Marx's Capital*. Londra: Pluto Press, 1977.
- Rosling, Hans, with Anna Rosling and Ola Rosling Rönnlund. *Factfulness: Ten Reasons We're Wrong About The World – And Why Things Are Better Than You Think*. Londra: Sceptre, 2018.
- Rubin, Paul. "Folk Economics." *Southern Journal of Economics* 70 (1), 2003, 157–171.
- Ruprecht, Götz ve Horst-Joachim Lüdecke. *Kernenergie. Der Weg in die Zukunft*. Jena: TvR Medienverlag, 2018.
- Ryklin, Michail. *Kommunismus als Religion. Die Intellektuellen und die Oktoberrevolution*. Frankfurt and Leipzig: Verlag der Weltreligionen im Insel Verlag, 2008.
- Sachweh, Patrick. *Deutungsmuster sozialer Ungleichheit. Wahrnehmung und Legitimation gesellschaftlicher Privilegierung und Benachteiligung*, also submitted as a doctoral dissertation at the University of Bremen 2009., Frankfurt and New York: Campus Verlag, 2009.
- Samland, Bernd M. Übersetzt du noch oder verstehst du schon? Werbe-Englisch für Anfänger. Freiburg: Herder Verlag, 2011.
- Scheidel, Walter. *The Great Leveler: Violence and the History of Inequality from the Stone Age to the Twenty-First Century*. Princeton: Princeton University Press, 2018.
- Schmiechen-Ackermann, Detlef (ed.). "Volksgemeinschaft": Mythos, wirkungsmächtige soziale Verheißung oder soziale Realität im "Dritten Reich"? *Zwischenbilanz einer kontroversen Debatte*. Paderborn: Ferdinand Schöningh Verlag, 2012.
- Schneider, Gerald ve Nils Petter Gleditsch (eds.). *Assessing the Capitalist Peace*. Londra ve New York: Routledge, 2015.
- Schoeck, Helmut. *Envy: A Theory of Social Behaviour*. Indianapolis: Liberty Fund, 1966.
- Schoeck, Helmut. *Das Recht auf Ungleichheit*. Frankfurt and Berlin: Herbig, 3rd Expanded Edition, 1990.
- Schroeder, Gertrude. "The Dismal Fate of Soviet-Type Economies: Mises was Right." *Cato Journal*, Vol. 11, No. 1, 1991, 13–25.
- Schumpeter, Joseph. *The Theory Of Economic Development*. Cambridge: Harvard University Press, 1949.
- Schumpeter, Joseph. *Capitalism, Socialism and Democracy*. Londra ve New York: Routledge, 2003.
- Schumpeter, Joseph. "Unternehmerfunktion und Arbeiterinteresse." Herzog, Lisa ve Axel Honneth (ed.). *Schumpeter, Joseph, Schriften zur Ökonomie und Soziologie* içinde. Berlin: Suhrkamp Verlag, 2016, 222–240.
- Scruton, Roger. *Fools, Frauds and Firebrands. Thinkers of the New Left*. Londra: Bloomsbury Continuum, 2019.
- Shackleton, J.R. (ed.). *Top Dogs & Fat Cats. The Debate on High Pay*. Londra: Institute of Economic Affairs, 2019.
- Shapiro, Bradley T., Günter J. Hitsch ve Anna E. Tuchmann. "TV Advertising Effectiveness and Profitability: Generalizable Results from 288 Brands." *Econometrica. Journal of the Econometric Society*, Vol. 89, Issue 4, July 2021, 1855–1879.
- Shaw, George Bernard. *The Rationalization of Russia*. Bloomington: Indiana University Press, 1964.
- Shellenberger, Michael. *Apocalypse Never. Why Environmental Alarmism Hurts Us All*. New York: Harper Collins, 2020.
- Simon, Hermann. *True Profit! No Company Ever Went Broke Turning a Profit*. Bonn: Copernicus, 2021.
- Sloterdijk, Peter. *You Must Change Your Life: On Anthropotechnics*. Cambridge: Polity Press, 2013.
- Smith, Adam. *Wealth of Nations* (1776). Smith, Adam. *The Wisdom of Adam Smith* içinde. Indianapolis: Liberty Press, 1976.
- Smith, Bradley A. "The Power of Money is Overrated." *The New York Times*, February 29, 2016. <https://www.nytimes.com/roomfordebate/2016/02/25/does-money-really-matter-in-politics/the-power-of-political-money-is-overrated>
- Snow, Richard. *I Invented the Modern Age. The Rise of Henry Ford*. New York: Scribner, Reprint Edition, 2013.
- Sobanet, Andrew. *Generation Stalin. French Writers, the Fatherland, and the Cult of Personality*. Bloomington: Indiana University Press, 2018.
- Sombart, Werner. *Der moderne Kapitalismus. Band III. Das Wirtschaftsleben im Zeitalter des Hochkapitalismus, Zweiter Halbband*. Berlin: Duncker & Humblot, 1969.
- Sowell, Thomas. *Intellectuals and Society. Revised and Enlarged Edition*. New York: Basic Books, 2011.
- Sowell, Thomas. *Discrimination and Disparities*. New York: Basic Books, NY, 2019.
- Stalin, Joseph V. "The Seventh Enlarged Plenum of the E.C.C.I." Stalin, Joseph. *Works, Vol. 9, December 1926–July 1927* içinde. Moskova: Foreign Languages Publishing House, 1954.
- Stalin, Joseph V. "Political Report of the Central Committee to the Sixteenth Congress of the C.P.S.U.(B.) June 27, 1930." Stalin, Joseph. *Works, Vol. 12, April 1929–June 1930* içinde. Moskova: Foreign Languages Publishing House, 1954, 242–268.
- Stiglitz, Joseph. *The Great Divide. Unequal Societies and What We Can Do About Them*. New York: W.W. Norton & Company, 2015.
- Stone, Brad. *Amazon Unbound. Jeff Bezos and the Invention of a Global Empire*. New York: Simon & Schuster, 2021.
- The Economist*. "Our crony-capitalism index: Planet Plutocrat." *The Economist*, March 15, 2014. <https://www.economist.com/international/2014/03/15/planet-plutocrat>.
- Tempelman, Jerry H. "Austrian Business Cycle Theory and the Global Financial Crisis: Confessions of a Mainstream Economist." *Quarterly Journal of Austrian Economics*, Vol. 13, No. 1, 2010, 3–15.
- Tillessen, Carl. *Konsum. Warum wir kaufen, was wir nicht brauchen*. Hamburg: Harper Collins, 2020.
- Transparency International. *Corruption Perceptions Index 2020*. <https://www.transparency.org/en/cpi/2020/index/nzl>.
- Trentmann, Frank. *Empire of Things: How We Became a World of Consumers, from the Fifteenth Century to the Twenty-First*. Londra: Penguin, 2017.
- Turner Jr., Henry Ashby. "Emil Kirdorf and the Nazi Party." *Central European History Vol. 1 (December 1, 1968)*, 324–344.
- Turner Jr., Henry Ashby. "Big Business and the Rise of Hitler." *The American Historical Review Vol. 75 No. 1 (October 1969)*, 56–70.

- Turner Jr., Henry Ashby. *German Big Business and the Rise of Hitler*. Oxford and New York: Oxford University Press, 1985.
- UNICEF. "Kinderarbeit: Die 7 wichtigsten Fragen und Antworten." <https://www.unicef.de/informieren/aktuelles/blog/kinderarbeit-fragen-und-antworten/166982>.
- Voegeli, William. *Never Enough: America's Limitless Welfare State*. New York: Encounter Books, 2010.
- Voegelin, Eric. *The Political Religions*. Voegelin, Eric. *Modernity Without Restraint: The Political Religions, The New Science of Politics, and Science, Politics, and Gnosticism (Collected Works of Eric Voegelin, Volume 5)* içinde. Columbia ve Londra: University of Missouri Press, 1999.
- Wagenknecht, Sahra. *Die Selbstgerechten: Mein Gegenprogramm – für Gemeinsinn und Zusammenhalt*. Frankfurt: Campus Verlag, 2021.
- Walter, Franz ve Stine Marg (eds.). *Sprachlose Elite? Wie Unternehmer Politik und Gesellschaft sehen*. Reinbek near Hamburg: BP-Gesellschaftsstudie, Rowohlt Verlag, 2015.
- Wang, Xiaolu, Fan Gang ve Yu Jingwen. *Marketization Index of China's Provinces (Zhongguo fengsheng shichanghua zhishu baogao)*. Beijing: Social Sciences, 2017.
- Watkins, Don ve Yaron Brook. *Equal is Unfair. America's Misguided Fight Against Income Inequality*. New York: St. Martin's Press, 2016.
- Weede, Erich. "Frieden durch Kapitalismus. Eine Ergänzung und Alternative zum demokratischen Frieden." *Internationale Politik* IP, July 2005, 65–73.
- Weede, Erich. "Wirtschaftliche Freiheit. Hintergrundbedingungen, Auswirkungen und Gefährdungen." *Wirtschaftspolitische Blätter* 3–4, 2014, 443–455.
- Weede, Erich. "The Capitalist Peace and the Rise of China: Establishing Global Harmony by Economic Interdependence." Schneider, Gerald and Nils Petter Gleditsch (eds.). *Assessing the Capitalist Peace* içinde. Londra ve New York: Routledge, 2015, 158–165.
- Weede, Erich. "The Expansion of Economic Freedom and the Capitalist Peace." Thompson, William R. (ed.). *Oxford Encyclopedia for Empirical International Relations Theory* içinde, 2018, 820–836. <https://www.pollux-fid.de/r/cr-10.1093/acrefore/9780190228637.013.276>.
- Weimann, Joachim, Andreas Knabe ve Ronnie Schön. *Geld macht doch glücklich. Wo die ökonomische Glücksforschung irrt*. Stuttgart: Schäffer Poeschel Verlag, 2012.
- Weimer, Wolfram. "Sogar Bill Gates setzt darauf: Warum Kernenergie wieder angesagt ist." *Focus.de*, July 23, 2021. https://www.focus.de/finanzen/nur-in-deutschland-gibt-es-kein-comeback-verblueffend-die-kernenergie-erlebt-ein-globales-comeback_id_13519732.html.
- Wemheuer, Felix. *Der große Hunger. Hungersnöte unter Stalin und Mao*. Berlin: Rotbuch Verlag, 2012.
- Wendling, Z.A., J.W. Emerson, A. de Sherbinin, D. C. Esty, vd. *Environmental Performance Index 2020. Global metrics for the environment: Ranking country performance on sustainability issues*. New Haven: Yale Center for Environmental Law & Policy, Yale University, 2020.
- Werth, Nicolas. "A State against its People: Violence, Repression, and Terror in the Soviet Union." Courtois, Stéphane, Nicolas Werth, Jean-Louis Panné, Andrzej Paczkowski, Karel Bartosek ve Jean-Louis Margolin. *The Black Book of Communism. Crimes, Terror, Repression* içinde. Cambridge: Harvard University Press, 1999, 33–268.
- Williams, Walter E. "Environmentalists Are Dead Wrong." April 26, 2017. <https://www.creators.com/read/walter-williams/04/17/environmentalists-are-dead-wrong>.
- Woods Jr., Thomas E. *Meltdown. A Free-Market Look at Why the Stock Market Collapsed, the Economy Tanked, and Government Bailouts Will Make Things Worse*. Washington: Regnery Publishing, 2009.
- Wall Street Journal*. "World's Dumbest Energy Policy. After giving up nuclear power Germany now wants to abandon coal." *Wall Street Journal*, January 29, 2019. <https://www.wsj.com/articles/worlds-dumbest-energy-policy-11548807424>.
- York, John. "Does Rising Income Inequality Threaten Democracy?" *Poverty and Inequality Report*. The Heritage Foundation, June 30, 2017. <https://www.heritage.org/poverty-and-inequality/report/does-rising-income-inequality-threaten-democracy>.
- Zhang, Weiyang. *The Logic of the Market. An Insider's View of Chinese Economic Reform*. Washington: Cato Institute, 2015.
- Zhang, Weiyang. "China's future growth depends on innovation entrepreneurs." *Journal of Chinese Economic and Business Studies*, 15 (1), 2017, 19–40.
- Zhang, Weiyang. *The Origin of the Capitalist Firm: An Entrepreneurial/Contractual Theory of the Firm*. Singapore: Springer Nature, 2018.
- Zhang, Weiyang. "The China model view is factually false." *Journal of Chinese Economic and Business Studies* 2019. <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/14765284.2019.1663696>.
- Zhang, Weiyang. *Ideas for China's Future*. Singapore: Palgrave Macmillan, 2020.
- Zhang, Weiyang. "A paradigmatic change is needed for understanding the real market." *China Economic Review* Vol. 66 (C), 2021. https://www.researchgate.net/publication/349085342_A_paradigmatic_change_is_needed_for_understanding_the_real_market.
- Zhang, Weiyang. "Market economy and China's 'common prosperity' campaign." *Journal of Chinese Economic and Business Studies*, 2021, 1–15.
- Ziegler, Jean. *Was ist so schlimm am Kapitalismus? Antworten auf die Fragen meiner Enkelin*. Mühlin: C. Bertelsmann, 2018.
- Zitelmann, Rainer. "Zur Argumentationsstrategie linker Umweltpolitik." *3 Aufsätze von einem Insider, der keine Lust mehr an dem Verein hat* içinde. N.P., 1977. <https://www.rainer-zitelmann.de/jahr-1977/>.
- Zitelmann, Rainer. "Zur Begründung des 'Lebensraum'-Motivs in Hitlers Weltanschauung." Zitelmann, Rainer. *Hitler. Selbstverständnis eines Revolutionärs* içinde. Reinbeck: Lau Verlag, 5th Expanded Edition, 2017, 557–576.
- Zitelmann, Rainer. *The Wealth Elite. A Groundbreaking Study of the Psychology of the Super Rich*. Londra: LiD Publishing Limited, 2018.
- Zitelmann, Rainer. *The Power of Capitalism*. Londra: LiD Publishing Limited, 2019.
- Zitelmann, Rainer. "Left-Wing Intellectuals Are Thrilled: Corona And Dreams Of the End of Capitalism." *Forbes.com*, March 30, 2020. <https://www.forbes.com/sites/rainerzitelmann/2020/03/30/left-wing-intellectuals-are-thrilled-corona-and-dreams-of-the-end-of-capitalism/?sh=130c65d57420>.
- Zitelmann, Rainer. *The Rich in Public Opinion: What We Think About When We Think About Wealth*. Washington: Cato Institute, 2020.
- Zitelmann, Rainer. *Hitler's National Socialism*. Oxford: Management Books 2000, 2022.
- Žižek, Slavoj. *A Left that Dares Speak Its Name: 34 Untimely Interventions*. Londra: Polity Press, 2020.
- Žižek, Slavoj. "The Will Not To Know." August 24, 2020. <https://thephilosophicalsalon.com/the-will-not-to-know/>.

DİZİN

A

Acton, Brian 38
 Adorno, Theodor 135
 Albrecht Kardeşler 122
 Almond, Gabriel 256, 308
 Altrichter, Helmut 181, 183, 304, 305
 Aly, Götz 166, 167, 169, 302, 303
 Andreä, Johann Valentin 37, 288
 Annan, Kofi 70
 Antweiler, Werner 60, 290
 Arendt, Hannah 121, 297
 Aristoteles 160
 Arnott, Robert 48, 289
 Aron, Raymond 255, 256, 258, 308
 Auer, Dirk 106, 295, 296
 Augustus 98
 Ausubel, Jesse H. 68
 Auten, Gerald 48

B

Baader, Andreas 130
 Baader, Roland 86
 Baberowski, Jörg 19, 181, 182, 184, 304, 305
 Backhaus, Julien 120, 297
 Banken, Ralf 167, 301, 303
 Barbusse, Henri 176, 303

Barkai, Avraham 168, 303
 Bartels, Larry M. 93, 294
 Beauvoir, Simone de 191, 306
 Benjamin, Walter 259, 308
 Bernstein, William 48, 279, 289
 Bezos, Jeff 36, 88, 106
 Biden, Joe 92, 94
 Bierling, Stephan 159, 301
 Biss, Eula 257, 308
 Blair, Tony 197
 Bloomberg, Michael 92, 98, 294
 Bookstaber, Richard 85, 293
 Bourdieu, Pierre 134, 135, 298
 Bourne, Ryan 51, 107, 289, 294, 296
 Braudel, Fernand 23, 25, 286, 287
 Brecht, Bertolt 176
 Brook, Yaron 41, 51, 84, 85, 288, 289, 293
 Brown, Harrison 67
 Bruder, Martin 216, 307
 Buchanan, Patrick 93
 Bucharin, Nikolai 300
 Buffett, Warren 98
 Buharin, Nikolay 155
 Bultmann, Daniel 19, 192, 306
 Buren, Martin van 79
 Bush, George W. 93
 Bush, Jeb 91, 93

C-Ç

Campanella, Tommaso 36
 Carey, John 131, 132, 298
 Castro, Fidel 175
 Chang, Jung 188, 287, 291, 305
 Charles, Ray 127
 Chávez, Hugo 197
 Chomsky, Noam 17, 89, 141, 158, 196, 293, 299, 301, 306
 Clinton, Bill 82, 83
 Clinton, Hillary 91, 92, 93
 Cobden, Richard 151, 300
 Collier, Paul 85, 118, 119, 120, 155, 293, 297, 300
 Copeland, Brian R. 60, 290
 Corbyn, Jeremy 177
 Cowen, Tyler 40, 105, 107, 115, 288, 295, 296
 Çu Enlay 189

D

Davies, William 76, 292
 Deaton, Angus 24, 45, 147, 287, 288, 299
 DeLong, Bradford 268
 Delsol, Jean-Philippe 48, 289
 Deng Şiaoping 15, 27, 28, 29, 190, 191
 Dikötter, Frank 185, 190, 287, 291, 305, 306
 DiLorenzo, Thomas J. 31, 79, 112, 114, 287, 293, 296
 Dimitrov, Georgi 161, 302
 Duhm, Dieter 256, 308
 Dunant, Henry 147
 Duranty, Walter 183, 305
 Dylan, Bob 127

E

Easterlin, Richard 147, 299
 Edison, Thomas 274
 Edwards, Chris 51, 289, 294

Eichmann, Adolf 166
 Einstein, Albert 267
 Emanuel, Kerry 72, 292
 Engels, Friedrich 22, 23, 45, 197, 198, 286, 307, 314, 318
 Ensslin, Gudrun 130
 Erhard, Ludwig 114, 136, 296, 298
 Eucken, Walter 113
 Evans, Helen 124
 Evans, Mariah D.R. 41, 288

F

Falter, Jürgen W. 19, 165, 302
 Ferguson, Neil M. 154, 300
 Fernández Méndez, Daniel 59
 Feshbach, Murray 62, 290
 Flick, Friedrich 165
 Forbes, Steve 5, 47, 92, 107, 258
 Ford, Henry 107, 142, 145, 299
 Foster, George M. 43, 288
 Francis (Papa) 129, 258
 Franklin, Aretha 79, 127
 Frank, Waldo 183, 305
 Friedman, Milton 6, 70, 106, 107, 109, 118, 296
 Friendly Jr., Alfred 62

G

Galbraith, John Kenneth 133, 298
 Gartzke, Erik 150, 151, 154, 299, 300
 Gates, Bill 39, 72, 73, 98, 216, 274, 292
 Gauweiler, Peter 97
 George, David Lloyd 152
 Gilens, Martin 91, 92, 95–98, 293, 294
 Gini, Corrado 42, 43, 44, 50, 278
 Gissing, George 131, 132, 135
 Goldwater, Barry 93
 Gorbaçov, Mihail 64, 199
 Göring, Hermann 163, 164, 168, 170
 Götz, Norbert 166, 170, 303
 Greenspan, Alan 82, 293

Guevara, Ernesto "Che" 196, 260

H-I-J

Halliday, Jon 188, 287, 291, 305
 Hayek, Friedrich August von 70, 174, 254, 261, 264, 267, 270, 291, 303, 308, 309, 310
 Hecken, Thomas 19, 134, 139, 297, 298, 299
 Heller, Eva 142, 299
 Hermann, Eva 163, 164, 168, 170
 Hewitt, Joseph 150, 300
 Higginbotham, Adam 62, 290, 291
 Himmler, Heinrich 170
 Hindenburg, Paul von 165
 Hitler, Adolf 16, 121, 127, 148, 155, 156, 161–171, 297, 300, 301, 302, 303
 Hitsch, Günter 143, 299
 Hollander, Paul 176, 196, 303, 305, 306, 307
 Hopp, Dietmar 110, 111
 Horkheimer, Max 161, 162, 301
 Hu Nim 192
 Hüseyin, Saddam 158, 159
 Imhoff, Roland 216, 307
 Jobs, Steve 39, 112, 122

K

Kahneman, Daniel 147, 299
 Kay, John 85, 118, 293, 297
 Kelley, Jonathan 41, 42, 288
 Kerr, Alfred 176, 303
 Khieu, Samphan 192
 Khor, Niny 310
 Killingsworth, Matthew A. 147, 299
 Kim Il-sung 175
 Kirdorf, Emil 163, 164, 302
 Kirzner, Israel M. 113, 296, 310
 Klein, Naomi 17, 56, 57, 61, 289, 290, 310
 Knabe, Hubertus 66, 67, 291, 299

Knight, Damien 50, 289
 Koch, Charles 98
 Koch, David 98
 Koch Kardeşler 92, 216
 Koenen, Gerd 180, 304
 Koestler, Arthur 255, 308
 Konfüçyüs 269
 Korn, Karl 132, 133, 298
 Koum, Jan 38
 Köhrer, Erich 132
 König, Wolfgang 19, 132, 144, 145, 298, 299
 Krugman, Paul 81, 83, 89, 293

L

Laozi 269
 Latsis, Martin İvanoviç 178
 Lawson, Neal 133, 134, 298
 Lee, Dwight R. 102, 295
 Legasov, Legasov 63, 64
 Lenin, Vladimir İlyiç 62, 63, 91, 100, 101, 121, 153, 175–180, 198, 254, 260, 295, 300, 303, 304, 307, 308
 Lennon, John 127
 Lindert, Peter H. 46, 288
 Liu Şaoçi 186
 Lundberg, Ferdinand 133, 135, 298
 Luxemburg, Rosa 155, 300

M

Maddison, Angus 25, 287
 Ma Huateng 274
 Maier, Hans 258
 Malthus, Thomas Robert 281
 Mann, Thomas 47
 Mao Zedong 26, 44, 64, 65, 121, 148, 175, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 195, 196, 260, 287, 291, 305
 Marcuse, Herbert 130, 297
 Marx, Karl 12, 17, 29, 41, 66, 75, 76, 91, 102, 174–177, 198–200, 255, 258–260, 288, 292, 295, 307–309

McAfee, Andrew 68, 291
 McCain, John 92
 McCartney, Paul 127
 McCreddie, Harry 50, 289
 McCulley, Paul 82
 McDonnell, John 177
 McKenzie, Richard B. 102, 295
 Medvedev, Zhores A. 62, 290
 Meinhof, Ulrike 130
 Meltzer, Allan H. 99, 295
 Mensiyüs 269
 Merkel, Angela 71, 90
 Mielke, Erich 66
 von Mises, Ludwig 100, 121, 175, 295, 297, 310
 Mittag, Günther 66
 Molina, Mario 70
 Moore, Michael 158, 294
 More, Thomas 36, 68, 288
 Mueller, John 159, 301
 Mussolini, Benito 156

N

Nader, Ralph 72
 Neffe, Jürgen 258, 308
 Neubauer, Alexander 73, 292
 Neuhäuser, Christian 44, 45, 288
 Niemietz, Kristian 19, 50, 174, 176, 200, 201, 289, 305, 306, 307
 Nietzsche, Friedrich 160
 Nixon, Richard 93
 Norberg, Johan 22, 34, 286–288, 293

O

Obama, Barack 94
 Ocasio-Cortez, Alexandria 91
 Oetker, August 38
 Ogilvy, David 142
 Orwell, George 195

P

Packard, Vance 141
 Page, Benjamin I. 91, 93, 98, 293, 294
 von Papen, Franz 165, 166, 302
 Pasolini, Pier Paolo 130, 297, 298
 Pencavel, John 277, 310
 Petit, Nicolas 104–106, 295, 296
 Piketty, Thomas 17, 46, 47, 48, 156, 157, 261, 262, 263, 277, 289, 301, 309, 310
 Pinker, Steven 16, 48, 51, 64, 65, 149, 286, 289, 291, 299
 Pinochet, Augusto 150
 Pirie, Madsen 264
 Platon 131, 259
 Plattner, Hasso 110
 Plumpe, Werner 19, 23, 101, 126, 131, 153, 263, 286, 295, 297, 298, 300, 301, 308, 309
 Polleit, Thorsten 73, 74, 292
 Pollock, Friedrich 162, 168, 302, 303
 Pol Pot 192, 193, 195, 196
 Presley, Elvis 127

R

Rademacher, Walther 162
 Rand, Ayn 113, 120, 296, 297
 Reagan, Ronald 15, 70, 80, 96, 263
 Reitzle, Wolfgang 90, 293
 Reusch, Paul 163, 302
 Rhonheimer, Martin 19, 113, 296, 308
 Rijkov, Nikolay 63
 de Robespierre, Maximilien 121
 Romney, Mitt 92
 Roosevelt, Franklin D. 79, 80
 Rosdolsky, Roman 76, 292
 Rothschild ailesi 154, 216
 Rowland, Sherwood 70
 Röper, Burckhardt 145
 Russell, Bertrand 267
 Rüstow, Alexander 113

S

Saez, Emmanuel 48
 Samland, Bernd M. 142, 299
 Sanders, Bernie 91, 93
 Sartre, Jean-Paul 176, 191, 306
 Scheidel, Walter 19, 50, 54, 158, 288, 289, 301
 Schmiechen-Ackermann, Detlef 170, 303
 Schoeck, Helmut 139, 140, 143, 299, 310
 Schönberg, Arnold 134, 135
 Schröder, Gerhard 80
 Schultz, Howard 142, 299
 Schulz, Heiner 258
 Schumpeter, Joseph 6, 37, 77–79, 101, 102, 107, 277, 288, 292, 295, 310
 Schwarzenegger, Arnold 128, 297
 Schweitzer, Albert 147
 Scruton, Roger 130, 297
 Seawright, Jason 93, 294
 Seneca 140
 Shapiro, Bradley 143, 299
 Shaw, George Bernard 176, 267, 303
 Simon, Hermann 19, 116–118, 125, 296, 297
 Sloterdijk, Peter 127, 297, 322
 Smith, Adam 100, 121, 264, 267, 295, 297, 322
 Smith, Bradley A. 93, 294
 Smith, Matthew 49
 Solomon, Susan 70
 Sombart, Werner 78, 292
 Soros, George 88, 98, 216
 Sowell, Thomas 41, 49, 124, 288, 289, 297, 310
 Splinter, David 48
 Stalin, Josef 32, 121, 127, 134, 170, 176, 177, 181–186, 191, 196, 198, 304, 305
 Steed, Henry Wickham 154, 300
 Steyer, Tom 92, 98
 Stiglitz, Joseph 89, 97, 267, 293, 294

Stone, Brad 106, 127, 295
 Stoph, Willi 66
 Sullivan, Harry Stack 43, 288
 Sykes, Charles 53

T-U

Taylor, M. Scott 60, 290
 Thatcher, Margaret 15, 70, 80, 263, 264
 Tillessen, Carl 52, 136, 137, 138, 289, 298, 299
 Trentmann, Frank 19, 139, 140, 299
 Trump, Donald 91, 92, 93, 94, 96, 246
 Tuchman, Anna E. 143, 299
 Turner, Henry A. 164, 165, 302
 Ulbricht, Walter 175

V-W-Y

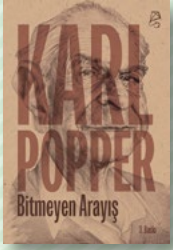
Vicary, James M. 141, 142
 Voegelin, Eric 255, 258, 308
 Wagenknecht, Sahra 22, 286
 Walton, Sam 39, 122
 Warhol, Andy 143
 Watkins, Don 41, 51, 84, 85, 288, 289, 293
 Watt, Kenneth 68
 Weede, Erich 19, 58, 150, 151, 290, 299, 300
 Wellenreuther, Claus 110
 Wemheuer, Felix 32, 287, 304
 White, William R. 81, 293
 Williamson, Jeffrey G. 46, 288
 Wissler, Janine 177
 Yang Jişeng 26

Z

Zhang, Weiying 18, 29, 30, 31, 114, 191, 266, 286, 287, 296, 306, 309, 310, 324
 Zidar, Owen 49
 Ziegler, Jean 88, 129, 140, 141, 260,

293, 297, 299, 309
 Zinovyev, Grigori 179
 Žižek, Slavoj 196, 259, 260, 307, 309
 Zola, Emile 132

Zuckerberg, Mark 122
 Zucman, Gabriel 48
 Zwick, Eric 49

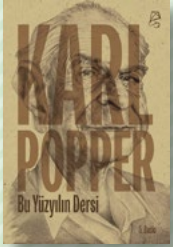
BITMEYEN ARAYIŞ

Entelektüel Bir Otobiyografi

Karl R. Popper

Çeviren: Prof. Dr. Mustafa Acar

3. Baskı, Haziran 2020, 13x19 cm, 357 sayfa

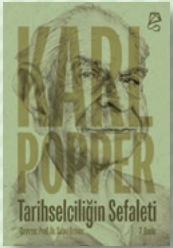
BU YÜZYILIN DERSİ

Özgürlük ve Demokratik Devlet Üzerine İki Konuşmayla Birlikte

Karl R. Popper

Çeviren: Ceyhan Aksoy

5. Baskı, Haziran 2020, 13x19 cm, 140 sayfa

TARİHSELÇİLİĞİN SEFALETİ

Karl R. Popper

Çeviren: Prof. Dr. Sabri Orman

7. Baskı, Temmuz 2021, 13x19 cm, 194 sayfa

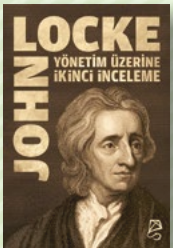

İNSAN ANLIĞI ÜZERİNE BİR DENEME

John Locke

Çeviren: Vehbi Hacıkadiroğlu

11. Baskı, Şubat 2023, 13x19 cm, 542 sayfa

YÖNETİM ÜZERİNE İKİNCİ İNCELEME

Sivil Yönetimin Gerçek Kökeni Boyutu ve Amacı Üzerine Bir Deneme

John Locke

Çeviren: Doç. Dr. Fahri Bakırcı

6. Baskı, Mart 2021, 13x19 cm, 249 sayfa

KAPITALİZM, SOSYALİZM VE DEMOKRASİ

Joseph A. Schumpeter

Çeviren: Prof. Dr. Mustafa Acar

1. Baskı, Kasım 2022, 16x24 cm, 452 sayfa

KAPITALİZM VE ÖZGÜRLÜK

Milton Friedman

Çevirenler: Doğan Erberk ve Nilgün Himmetoğlu

6. Baskı, Mart 2021, 13x19 cm, 749 sayfa

TERCİH ÖZGÜRLÜĞÜ

Kişisel Bir İzah

Milton Friedman ve Rose Friedman

Çeviren: Prof. Dr. Mustafa Acar

1. Baskı, Mart 2021, 13x19 cm, 506 sayfa

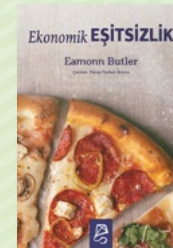
GÖRÜNMEZ KALP

Bir İktisadiyat Romanı

Russell D. Roberts

Çeviren: Prof. Dr. Mustafa Acar

9. Baskı, Ekim 2021, 13x19 cm, 300 sayfa

EKONOMİK EŞİTSİZLİK

Bir Giriş

Eamonn Butler

Çeviren: Yunus Furkan Arıcan

1. Baskı, Şubat 2023, 13x19 cm, 121 sayfa

FELSEFEYE GİRİŞ

Ahmet Arslan

33. Baskı, Aralık 2022, 15x23 cm, 365 sayfa

BİR ÖMÜR DÜŞÜNMEK

Ahmet Arslan'la Nehir Söyleşi

Söyleşi: Devrim Özkan ve Buğra Kalkan

6. Baskı, Aralık 2022, 15x23 cm, 428 sayfa

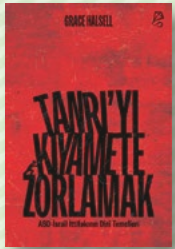

FELSEFEYE GİRİŞ

Justus Buchler ve John Herman Randall, Jr.

Çeviren: Prof. Dr. Ahmet Arslan

5. Baskı, Ekim 2021, 13x19 cm, 455 sayfa

TANRI'YI KIYAMETE ZORLAMAK

Grace Halsell

Çevirenler: Prof. Dr. Mustafa Acar ve Hüsni Özmen

4. Baskı, Kasım 2021, 13x19 cm, 177 sayfa

POLİTİKA BİLİMİNE GİRİŞ

Münici Kapani

60. Baskı, Ekim 2021, 13x19 cm, 253 sayfa

İNSAN HAKLARININ ULUSLARARASI BOYUTLARI

Münici Kapani

4. Baskı, Mayıs 2015, 13,5x19,5 cm, 197 sayfa

EVRENSEL İNSAN HAKLARI

Kuram ve Uygulamada

Jack Donnelly

Çeviren: Prof. Dr. Levent Korkut

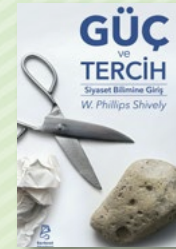
TEMEL HAKLARI KORUMAK

Özgürlük Hakkı mı, Güvenlik Paranoyası mı?

Gerhart Baum

Çeviren: Dilman Muradoğlu

1. Baskı, Eylül 2021, 13x19 cm, 198 sayfa

GÜÇ VE TERCİH

Siyaset Bilimine Giriş

Phillips W. Shively

Çeviren: Prof. Dr. Haluk Özdemir

1. Baskı, Ekim 2021, 16x24 cm, 538 sayfa

SIYASET PSIKOLOJİSİNE GİRİŞ

Martha L. Cottam, Elena Mastors, Thomas Preston ve Beth Dietz

Çeviren: Mesut Şenol

2. Baskı, Temmuz 2021, 16x24 cm, 633 sayfa

SIYASİ DÜŞÜNCE TARİHİ

Filozoflar ve Fikirleri

Donald G. Tannenbaum

Çeviren: Doç. Dr. Özgüç Orhan

13. Baskı, Ekim 2021, 16x24 cm, 394 sayfa

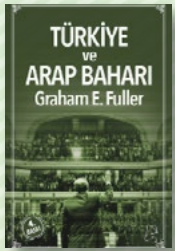
YENİ TÜRKİYE CUMHURİYETİ

Müslüman Dünyada Kilit Bir Aktör Olarak Türkiye

Graham E. Fuller

Çeviren: Prof. Dr. Mustafa Acar

15. Baskı, Şubat 2023, 13x19 cm, 347 sayfa

TÜRKİYE VE ARAP BAHARI

Orta Doğu'da Liderlik

Graham E. Fuller

Çeviren: Prof. Dr. Mustafa Acar

5. Baskı, Şubat 2023, 15x23 cm, 480 sayfa

TÜRK DIŞ POLİTİKASI

1774'ten Günümüze

William Hale

Çeviren: Prof. Dr. Nasuh Uslu

2. Baskı, Ekim 2021, 16x24 cm, 392 sayfa

ULUSLARARASI İLİŞKİLER

Joshua S. Goldstein ve Jon C. Pevehouse

Çeviren: Prof. Dr. Haluk Özdemir

3. Baskı, Ekim 2021, 19x23 cm, 660 sayfa

ULUSLARARASI ÖRGÜTLER

İlkeler ve Meseleler

A. LeRoy Bennett ve James K. Oliver

Çeviren: Prof. Dr. Nasuh Uslu

2. Baskı, Temmuz 2021, 15x23 cm, 609 sayfa

YUMUŞAK GÜÇ

Dünya Siyasetinde Başarının Araçları

Joseph S. Nye, Jr.

Çeviren: Rayhan İnan-Aydın

4. Baskı, Şubat 2023, 13x19 cm, 231 sayfa

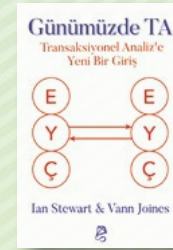
AB-TÜRKİYE İLİŞKİLERİNİN 50 YILI

Bir Sisifos Hikayesi

Armağan Emre Çakır (ed.)

Çeviren: Ekin Ekici

1. Baskı, Mart 2016, 13x19 cm, 350 sayfa

GÜNÜMÜZDE TA

Transaksiyonel Analiz'e Yeni Bir Giriş

Ian Stewart ve Vann Joines

Çevirenler: Prof. Dr. Füsün Akkoyun, Doç. Dr. Serap Tekinsav-Sütçü, Doç. Dr. Olca Sürgevil-Dalkılıç, Nilgün Sağlam-Uras

5. Baskı, Kasım 2022, 15x23 cm, 458 sayfa

ÇOCUKLAR, GENÇLER VE YETİŞKİNLER İÇİN TRANSAKSIYONEL ANALİZ

Öz-Saygı Geliştirmede Güçlü Teknikler

Alwyn Freed ve Margaret Freed

Çeviren: Doç. Dr. Olca Sürgevil-Dalkılıç

2. Baskı, Kasım 2020, 16x24 cm, 140 sayfa

AKILCI YAŞAM KILAVUZU

Albert Ellis ve Robert A. Harper

Çeviren: Semra Kunt-Akbaş

3. Baskı, Haziran 2021, 13x19 cm, 389 sayfa

KENDİNİZİ DAHA İYİ HİSSEDİN, DAHA İYİ OLUN, DAHA İYİ KALIN

*Duyularınız için Derin Bir Kendi Kendine
Yardım Terapisi*

Albert Ellis

Çeviren: Semra Kunt-Akbaş

2. Baskı, Şubat 2022, 13x19 cm, 333 sayfa

NASIL MUTLU OLURSUNUZ

*Mutlu ve Önemli Ölçüde Daha Gamsız Olmanın
Yolları*

Albert Ellis

Çeviren: Semra Kunt-Akbaş

2. Baskı, Şubat 2022, 13x19 cm, 291 sayfa

GERÇEK MUTLULUK

*Kalıcı Doyuma Ulaşma Potansiyelini
Gerçekleştirmek İçin Yeni Olumlu Psikolojinin
Kullanılması*

Martin E. P. Seligman

Çeviren: Semra Kunt-Akbaş

5. Baskı, Mayıs 2022, 13x19 cm, 454 sayfa

ÖĞRENİLMİŞ İYİMSERLİK

Zihninizi ve Yaşamınızı Nasıl Değiştirirsiniz

Martin E. P. Seligman

Çeviren: Semra Kunt-Akbaş

6. Baskı, Eylül 2022, 13x19 cm, 490 sayfa